

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

8. juuli 1999*

Apellatsioonkaebus – Komisjoni töökord – Komisjoni liikmete kolleegiumi otsuse vastuvõtmise menetlus – Ettevõtjate suhtes kohaldatavad konkurentsieeskirjad – Kokkuleppe ja kooskõlastatud tegevuse mõiste – Ühe ettevõtja vastutus kogu rikkumise eest tervikuna – Rikkumise süüksarvamine – Trahv

Kohtuasjas C-49/92 P,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: peaõigusnõunik G. Marengo, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o õigustalituse ametnik Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

apellatsioonkaebuse esitaja,

mille esemeks on apellatsioonkaebus Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu (esimene koda) 17. detsembri 1991. aasta otsuse tühistamiseks kohtuasjas T-6/89: Enichem Anic vs. komisjon (EKL 1991, lk II-1623),

ja teine menetluspool on:

Anic Partecipazioni SpA, varasem Anic SpA, nüüd Enichem Anic SpA, asukoht Palermo (Itaalia), mida esindasid advokaat M. Siragusa ja advokaat G. Guarino, Rooma, ning advokaat G. Scassellati Sforzolini ja advokaat F. M. Moretti, Bologna, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaadibüroo Arendt ja Medernach, 8–10 rue Mathias Hardt,

hageja Esimese Astme Kohtus,

EUROOPA KOHUS (kuues koda)

koosseisus: koja esimees P. J. G. Kapteyn, kohtunikud G. Hirsch, G. F. Mancini (ettekandja), J. L. Murray ja H. Ragnemalm,

kohtujurist: G. Cosmas,

kohtusekretärid: asekohtusekretär H. von Holstein ja vanemametnik D. Louterman-Hubeau,

arvestades kohtuistungil ettekannet,

olles 12. märtsi 1997. aasta kohtuistungil ära kuulanud poolte kohtukõned,

olles 15. juuli 1997. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

---

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

otsuse

- 1 Euroopa Ühenduste Komisjon esitas apellatsioonkaebuse, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 19. veebruaril 1992, ja palus EÜ Kohtu põhikirja artikli 49 alusel tühistada Esimese Astme Kohtu 17. detsembri 1991. aasta otsuse kohtuasjas T-6/89: Enichem Anic vs. komisjon (EKL 1991, lk II-1623, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”), millega tühistati osaliselt komisjoni 23. aprilli 1986. aasta otsuse 86/398/EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohaldamise menetluse kohta (IV/31.149 – polüpropüleen) (EÜT 1986, L 230, lk 1, edaspidi „polüpropüleeniootsus”) artikkel 1 ning määrati selle otsuse artiklis 3 hagejale mõistetud trahvi summaks 450 000 eküüd ehk 662 215 500 Itaalia liiri.
- 2 Vastuses, mis saabus 28. mail 1992, nõudis Anic Partecipazioni SpA, varasem Anic SpA, nüüd Enichem Anic SpA (edaspidi „Anic”) apellatsioonkaebuse läbi vaatamata jätmist, ning järgmisena Euroopa Kohtu kodukorra artikli 116 alusel, et vaidlustatud kohtuotsus täielikult või osaliselt tühistataks, et polüpropüleeniootsus täielikult või osaliselt tühistataks või õigustühiseks kuulutataks ning et talle nimetatud otsusega mõistetud trahvi, mida vaidlustatud kohtuotsusega juba vähendati, veelgi vähendataks, või et asi sel eesmärgil Esimese Astme Kohtusse suunataks.

Faktilised asjaolud ja menetlus Esimese Astme Kohtus

- 3 Apellatsioonkaebuse aluseks olevad asjaolud on vaidlustatud kohtuotsuses esitatud järgmiselt.
- 4 Mitu Euroopa naftakeemiatööstuses tegutsevat ettevõtjat esitas Esimese Astme Kohtule polüpropüleeniootsuse tühistamiseks hagi.
- 5 Komisjoni tuvastatu kohaselt, mida selles küsimuses kinnitas ka Esimese Astme Kohus, varustas polüpropüleeniturgu kuni 1977. aastani kümme tootjat, kellest neli [Montedison SpA (edaspidi „Monte”), Hoechst AG, Imperial Chemical Industries plc (edaspidi „ICI”) ja Shell International Chemical Company Ltd (edaspidi „Shell”), edaspidi „suur nelik”] moodustasid kokku 64% sellest turust. 1977. aastal, kui Monte kontrollpatentide kehtivusaeg oli lõppenud, ilmus turule uusi tootjaid, mille tulemusel tegelik tootmisvõimsus tõsiselt suurenes, ilma et nõudlus oleks siiski samavõrra kasvanud. Selle tagajärjel kasutati tootmisvõimsusest kõigest 60% (1977. aastal) kuni 90% (1983. aastal). Kõik sellel ajavahemikul ühenduses asutatud tootjad müüsid oma toodangut enamikus või kõigis liikmesriikides.
- 6 1977. aastal oli Anic üks turgu varustavatest tootjatest. Lääne-Euroopa turul oli ta keskmise suurusega tootja, kelle turuosa oli ligikaudu 2,7–4,2%. Anic lahkus turult 1983. aasta kevadel, kui oli oma polüpropüleeniaäri 1982. aasta oktoobri lõpul Montele võõrandanud. Anic väitis selle kohta Esimese Astme Kohtule, et varem, 9. detsembril 1981. aastal, oli ühe teise Itaalia tootja SIRi tootmisettevõtte üle antud äriühingule SIL, mille kapital kuulus tervenisti Anicile; seejärel, 1982. aasta juunis, anti SILi aktsiad volikirja alusel üle („*girate per procura*”) Enoxy Chimicale; viimaks, 31. detsembril 1982. aastal, anti aktsiad üle sellele ettevõtjale, nii et kogu Itaalia polüpropüleenisektor kuulub Montele.

- 7 Pärast korraga mitmes selle sektori äriühingus tehtud uurimist saatis komisjon mitmele polüpropüleenitootjale nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17 (esimene määrus asutamislepingu artiklite 85 ja 86 rakendamise kohta, EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3) artikli 11 alusel informatsiooninõuded. Vaidlustatud otsuse punktist 6 selgub, et saadud informatsiooni alusel jõudis komisjon järeldusele, et aastatel 1977–1983 määrasid kõnealused tootjad pidevalt EÜ asutamislepingu artikli 85 (nüüd EÜ artikkel 81) vastaselt hinnaalgatuste abil sihthinnad ning töötasid välja aastase läbimüügi ohjamise süsteemi, et kasutatav turg omavahel vastavalt kokkulepitud protsentidele või tonnidele ära jagada. Selle tõttu algatas komisjon määruse nr 17 artikli 3 lõikes 1 ette nähtud menetluse ja saatis mitmele ettevõtjale, kelle hulka Anic ei kuulunud, kirjalikult oma vastuväited. Vaidlustatud kohtuotsuse punkti 8 kohaselt otsustas komisjon tema vastuväidetele ettevõtjate poolt saadetud kirjalikes vastustes esitatud teavet arvestades laiendada menetluse Anicile ja Rhône-Poulenc SA-le ning saatis neile samasugused vastuväited, nagu ta oli saatnud teistele ettevõtjatele.
- 8 Menetluse lõpus võttis komisjon vastu polüpropüleeniootsuse, milles tuvastas, et Anic on rikkunud asutamislepingu artikli 85 lõiget 1, osaledes 1977. aasta novembrist 1982. aasta lõpuni või 1983. aasta alguseni koos teiste ettevõtjatega 1977. aasta keskel alguse saanud kokkuleppes ja kooskõlastatud tegevuses, mille raames ühisturu territooriumi polüpropüleeniga varustavad tootjad:
- võtsid üksteisega ühendust ning said regulaarselt (alates 1981. aasta algusest kaks korda kuus) kokku salakohtumistel, et arutada ja määrata oma äripoliitikat;
  - määrasid perioodiliselt sihthindu (ehk miinimumhindu) toote müümiseks igas ühenduse liikmesriigis;
  - leppisid kokku mitmesugustes meetmetes, millega hõlbustada selliste sihthindade rakendamist, sealhulgas (ja peamiselt) ajutistes tootmispiirangutes, üksikasjaliku teabe vahetamises oma tarnete kohta, kohalike kohtumiste korraldamises ja alates 1982. aasta lõpust kliendihaldussüsteemis („*account management*”), mis oli mõeldud hindade tõstmiseks konkreetsete klientide puhul;
  - tõstsid vastavalt eelnimetatud sihthindadele üheaegselt hindu;
  - jagasid omavahel turu, andes igale tootjale taotlusliku aastase müügi mahu ehk „kvoodi” (1979., 1980. ja vähemalt osaliselt 1983. aasta puhul) või nõudes kogu aasta kohta käiva lõpliku kokkuleppe puudumisel tootjatelt oma igakuise läbimüügi piiramist varasema perioodi alusel (1981. ja 1982. aastal) (polüpropüleeniootsuse artikkel 1).
- 9 Seejärel andis komisjon eri asjaomastele ettevõtjatele korralduse need rikkumised viivitamata lõpetada ja vältida edaspidi igasuguseid kokkuleppeid või kooskõlastatud tegevust, millel võib olla sama või sarnane eesmärk või mõju. Samuti andis komisjon neile korralduse lõpetada igasugune infovahetus teabe osas, mis käib tavaliselt ärisaladuse alla, nii et kõiki üldteabevahetussüsteeme (näiteks süsteem Fides) hallataks nii, et neis ei liiguks teave, mille alusel on võimalik tuvastada konkreetsete tootjate käitumist (polüpropüleeniootsuse artikkel 2).
- 10 Anicile mõisteti 750 000 eküü ehk 1 103 692 500 Itaalia liiri suurune trahv (polüpropüleeniootsuse artikkel 3).

- 11 31. juulil 1986. aastal esitas Anic selle otsuse tühistamiseks hagi Euroopa Kohtule, kes suunas asja 15. novembri 1989. aasta määrusega Esimese Astme Kohtule vastavalt nõukogu 24. oktoobri 1988. aasta otsusele 88/591/ESTÜ, EMÜ, Euratom Euroopa ühenduste esimese astme kohtu asutamise kohta (EÜT 1998, L 319, lk 1, ELT eriväljaanne 01/01, lk 181).
- 12 Anic palus Esimese Astme Kohtul polüpropüleeniootsus teda puudutavas osas täielikult või osaliselt tühistada, teise võimalusena talle mõistetud trahvi vähendada ja igal juhul mõista komisjonilt välja kõik kohtukulud.
- 13 Komisjon palus, et hagi jäetaks rahuldamata ja et kohtukulud mõistetakse välja Anicilt.
- 14 DSM NV menetlusse astumise avaldus lükati Euroopa Kohtu 30. septembri 1992. aasta määrusega vastuvõetamatuse tõttu tagasi, nii et viimase kohtukulud jäeti tema enda kanda.

Vaidlustatud kohtuotsus

Rikkumise tuvastamine – faktiliste asjaolude tuvastamine

Regulaarsete kohtumiste süsteem

- 15 Polüpropüleenitootjate regulaarsete kohtumiste kohta tõdes Esimese Astme Kohus vaidlustatud otsuse punktis 69 kõigepealt, et tõendamaks Anici kohtumistel osalemist 1977. aasta novembrist 1978. aasta lõpuni või 1979. aasta alguseni kestnud perioodil, on komisjon esitanud ainult Anici vastuse komisjoni informatsiooninõudele, kus Anic arvas, et kuupäev, mil ta hakkas seal osalema, oli kohtumiste algusele lähedasel ajal. Esimese Astme Kohus leidis punktis 70, et seda vastust ei saa pidada selgeks tunnistuseks, et Anic osales kohtumistel alates 1977. aasta novembrist. Ta rõhutas punktides 71 ja 72, et komisjon väljendas ise selle üle kahtlust nii oma konkreetselt Anicile saadetud vastuväidetes, peamises vastuväiteteatises kui ka polüpropüleeniootsuses. Punktis 73 järeldas ta, et komisjon ei ole suutnud küllaldaselt tõendada, et Anic oleks rikkumises enne 1978. aasta lõppu või 1979. aasta algust osalenud.
- 16 1978. aasta lõpust või 1979. aasta algusest 1982. aasta lõpu või 1983. aasta alguseni kestnud perioodi kohta nentis Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 87, et Anici ja ICI poolt informatsiooninõudele esitatud vastuse põhjal on komisjon piisavalt tõendanud, et Anic osales alates 1978. aasta lõpust või 1979. aasta algusest pidevalt polüpropüleenitootjate regulaarsetel kohtumistel. Selle osalemise alguse kohta nähtub punktidest 88 ja 89, et ICI vastus, mida selles osas kinnitasid seisukohad, mille Anic oli Esimese Astme Kohtule esitanud, paigutab Anici sellest perioodist alates „ülemuste” ja „ekspertide” kohtumiste pidevate osavõtjate hulka. Mis puutub selle osalemise lõppu, rõhutas Esimese Astme Kohus põhjenduste punktis 90, et komisjon mõõnis polüpropüleeniootsuses, et see kuupäev on endiselt mõneti kaheldav, ning Esimese Astme Kohtule esitatud vastuses, et Anic ei viibinud alates 1982. aasta maist kohtumistel enam regulaarselt. Ta nõustus kohtuistungil, et 1982. aasta septembris Anic enam kohtumistel tegelikult ei osalenud. Punktide 91 ja 94 kohaselt ilmneb 13. mai 1982. aasta kohtumise protokollist, et sel kohtumisel mainiti, et Anic seal enam ei käi. Erandiks oli protokollide kohaselt 9. juuni 1982. aasta kohtumine, samas kui andmed, mille Anic esitas vastuseks

informatsiooninõudele ning mis puudutasid tema osalemist 6. oktoobri 1982. aasta kohtumisel, olid ekslikud.

- 17 Lisaks märkis Esimese Astme Kohus punktis 96, et andmete alusel, mille ICI oli saatnud oma vastuses informatsiooninõudele ning mida kinnitasid arvukad kohtumiste protokollid, oli komisjonil õigus arvata, et kohtumiste eesmärk oli just taotluslike hindade ja müügitomahtude kinnitamine. Vaidlustatud kohtuotsuse punkti 98 kohaselt oli komisjonil samuti õigus järeldada ICI vastusest, mis puudutas „ülemuste” ja „ekspertide” kohtumiste regulaarsust, ning nende kohtumiste ühesugusest olemusest ja eesmärgist, et nad moodustasid regulaarsete kohtumiste süsteemi. Punktis 99 lisas Esimese Astme Kohus, et Anici väidetava passiivsuse kohtumistel osalemises lükkab ümber asjaolu, et ta andis teavet oma igakuise müügitonnaaži kohta.
- 18 Punktis 100 järeldas Esimese Astme Kohus, et komisjon on piisavalt tõendanud, et Anic osales 1978. aasta lõpust või 1979. aasta algusest kuni 1982. aasta keskpaigani pidevalt polüpropüleenitootjate regulaarsetel kohtumistel, et nende kohtumiste eesmärk oli eelkõige taotluslike hindade ja müügitomahtude kinnitamine, et nad moodustasid süsteemi ning et Anici osalemine neil kohtumistel ei olnud vaid passiivne. Siiski ei suutnud komisjon Esimese Astme Kohtu arvates piisavalt tõendada, et see osalemine oleks jätkunud ka pärast 1982. aasta keskpaika.

Hinnaalgatused

- 19 Punktis 109 tõdes Esimese Astme Kohus, et polüpropüleenitootjate regulaarsete kohtumiste protokollid näitavad, et neil kohtumistel osalejad leppisid seal kokku hinnaalgatustes, mida on nimetatud polüpropüleeniootsuses. Punkti 110 kohaselt ei saa Anici, kui on tõendatud, et ta neil kohtumistel osales, väita, et ta ei toetanud seal otsustatud, korraldatud ja kontrollitud hinnaalgatuse, esitamata tõendeid, mis seda väidet kinnitaksid.
- 20 Selle kohta märkis Esimese Astme Kohus punktis 111, et Anic väitis esiteks, et osales kohtumistel üksnes passiivselt, ning teiselt, et ta ei arvestanud oma turuhindade kujundamisel kohtumiste tulemusi. Punktis 112 leidis ta, et kumbki argument ei saa kinnitada Anici väidet, mille kohaselt ta kokkulepitud hinnaalgatuse ei pooldanud: pidades silmas, mida Esimese Astme Kohus Anici kohtumistel osalemise kohta tuvastas, ei ole esimesel argumendil faktilist alust. Mis puutub teise argumenti, siis isegi kui faktid seda kinnitaksid, näitaks see parimal juhul ainult seda, et Anici kohtumiste tulemusi ei kasutanud. Lisaks märgib ta punktis 113, et isegi kui komisjon ei suutnud hankida Anici antud hinnajuhiseid ja seega ei olnud tal tõendeid kõnealuste hinnajuhiste rakendamise või paralleelse käitumise kohta, ei lükka see kuidagi ümber Anici osalemist neis algatustes.
- 21 Punktis 114 lisas Esimese Astme Kohus, et komisjonil oli täielik õigus järeldada ICI informatsiooninõudele antud vastusest, et need algatused moodustavad sihthindade määramise süsteemi.
- 22 Sellest järeldas Esimese Astme Kohus punktis 115, et komisjon on piisavalt tõendanud, et Anici oli üks tootjaid, kellel olid ühised kavatsused polüpropüleeniootsuse punktides 29–39 kirjeldatud hinnaalgatuste osas ning et need moodustasid osa süsteemist. Kuna ei ole piisavalt tõendatud, et Anici oleks osalenud regulaarsetel kohtumistel 1982. aasta teisel

poolel, ei ole komisjon piisavalt tõendanud, et Anic oleks osalenud nimetatud otsuse punktides 40–46 kirjeldatud hinnaalgatuses.

Hinnaalgatuste elluviimise soodustamiseks mõeldud meetmed

- 23 Punktis 121 leidis Esimese Astme Kohus, et polüpropüleeniootsust tuleb tõlgendada nii, et selles heidetakse kõigile tootjatele ette, et need võtsid kohtumiste käigus eri aegadel koos teiste tootjatega teatava hulga meetmeid, mille eesmärk oli luua hinnatõusuks soodsad tingimused, eriti polüpropüleeni pakkumise kunstliku vähendamise teel, kusjuures meetmete elluviimine jaotati ühisel kokkuleppel eri tootjate vahel, võttes arvesse nende konkreetset olukorda. Punktis 122 meenutas Esimese Astme Kohus, et komisjon ei ole suutnud piisavalt tõendada, et Anic oleks osalenud kohtumistel, mille käigus need meetmed vastu võeti, ning et seega ei ole ta ka piisavalt tõendanud, et Anic oleks neid meetmeid pooldanud.
- 24 Punkti 123 kohaselt järeldub sellest esiteks, et Anici osalus kliendihaldussüsteemis ei ole piisavalt tõendatud. Kuigi komisjon märkis kostja vastuses, et ta ei ole kunagi soovinud väita, et Anic on selle eest vastutav, tõdes Esimese Astme Kohus, et Anicile esitatud etteheidete selline piiramine ei ole otsusest ega komisjoni vastuväidetest arusaadav. Teiseks ei ole punkti 124 kohaselt küllaldaselt tõendatud ka Anici osalus tootmispiirangutes.
- 25 Sellest järeldas Esimese Astme Kohus punktis 127, et komisjon ei ole piisavalt tõendanud, et Anic oleks olnud üks polüpropüleenitootjatest, kellel olid ühised kavatsused hinnaalgatuste elluviimise soodustamiseks mõeldud meetmete osas, kuigi otsuses heidetakse hagejale seda osalust ette.

Taotluslik tonnaaž ja kvoodid

- 26 Esimese Astme Kohus meenutas esmalt punktis 147, et Anic osales alates 1978. aasta lõpust või 1979. aasta algusest 1982. aasta keskpaigani pidevalt polüpropüleenitootjate regulaarsetel kohtumistel, kus arutati eri tootjate müügimahtu ja vahetati selle kohta teavet.
- 27 Punktis 148 märkis Esimese Astme Kohus, et selle osalemise kõrval esines Anici nimi ka polüpropüleenitootjate juurest leitud tabelites, mille sisust oli selgelt näha, et neid kavatseti kasutada taotluslike müügimahtude määramiseks. Seega oli komisjonil õigus arvata, et nende tabelite sisu, mida sai koostada ainult tootjatelt pärinevate andmete põhjal, mitte süsteemi Fides statistika alusel, esitas Anicit puutuvas osas nende kohtumiste käigus Anic ise.
- 28 Punktis 149 nentis Esimese Astme Kohus, et komisjoni esitatud 1979. ja 1980. aasta kohta käivates dokumentides kasutatud terminoloogia annab põhjust järeldada, et tootjad jõudsid ühise eesmärgi osas kokkuleppele.
- 29 Mis puudutab konkreetselt 1979. aastat, rõhutas Esimese Astme Kohus punktis 150, et 26. ja 27. septembri 1979. aasta kohtumise protokollist ja tabelist „Producer’s Sales to West Europe”, mis leiti ICI juurest, on näha, et algselt 1979. aasta jaoks kavandatud kvootide süsteemi pidi aasta kolmeks viimaseks kuuks rangemaks muutma.

- 30 Punktis 151 nentis Esimese Astme Kohus, et Atochem SA-st leitud 26. veebruari 1980. aasta tabelist ja 1981. aasta jaanuari kohtumiste protokollist, mida toetab ka 8. oktoobri 1980. aasta tabel, milles võrreldakse eri tootjate nimimahtu nende 1980. aasta kvoodiga, nähtub asjaolu, et taotluslikud müüginahud olid paika pandud kogu 1980. aastaks.
- 31 Punktides 152–157 rõhutas Esimese Astme Kohus, et 1981. aasta osas heideti tootjatele ette, et need pidasid läbirääkimisi, et saavutada kvoodikokkulepe, et nad teatasid üksteisele oma „soovidest”, et nad leppisid kokku vähendada ajutise meetmena oma 1981. aasta veebruari- ja märtsikuist läbimüüki 1/12ni 85 protsendist 1980. aastaks kokku lepitud taotluslikust kogumahust, et nad määrasid endale ülejäänud aastaks teoreetilise kvoodi, võttes aluseks eelmise aasta oma, et nad andsid igal kuul kohtumistel teada oma läbimüügist ning et nad kontrollisid, kas nende läbimüük vastab neile antud teoreetilistele kvootidele. Esimese Astme Kohtu arvates kinnitavad paljud tõendid eelmainitud läbirääkimiste toimumist ja „soovidest” teadaandmist, nt tabelid ja üks ICI siseteatis; ajutiste meetmete võtmine 1981. aasta veebruaris ja märtsis ilmneb 1981. aasta jaanuari kohtumiste protokollist; seda, et tootjad määrasid endale ülejäänud aastaks teoreetilise kvoodi eelmise aasta alusel ning jälgisid sellest kvoodist kinnipidamist, iga kuu müüginäitajate kohta teavet vahetades, tõendavad 1981. aasta 20. detsembri tabel, üks ICIst leitud kuupäevata tabel, mille pealkiri on „Scarti per società”, ja üks teine, samuti ICIst leitud kuupäevata tabel. Esimese Astme Kohtu arvates on Anici osalemine neis eri tegevustes ilmne, sest ta osales kohtumistel, mille käigus need läbi viidi, ning tema nimi esineb erinevates eelmainitud dokumentides.
- 32 Punktides 158–160 rõhutas Esimese Astme Kohus, et 1982. aasta osas heideti tootjatele ette, et need pidasid kvoodikokkuleppe üle läbirääkimisi, et nad andsid teada oma „soovidest” tonnaaži osas, et kindlale kokkuleppele jõudmata andsid nad kohtumistel teada oma igakuised müüginäitajad esimesel poolaastal, võrreldes neid eelmisel aastal saavutatud protsentidega, ning et nad püüdsid teise poolaasta jooksul hoida igakuist läbimüüki sama protsendi piires, mis saavutati sama aasta esimesel poolaastal kogu turul. Esimese Astme Kohtu väitel kinnitasid eelmainitud läbirääkimiste toimumist ja „soovidest” teadaandmist dokument pealkirjaga „Scheme for discussions „quota system 1982””, ICI teatis pealkirjaga „Polypropylene 1982, Guidelines”, üks 17. veebruari 1982. aasta tabel ja üks itaalia keeles koostatud tabel, mis kujutab endast keerulist ettepanekut; esimese poolaasta jaoks võetud meetmeid tõendab 13. mai 1982. aasta kohtumise protokoll; nende meetmete rakendamist tõendavad 9. juuni, 20. ja 21. juuli ning 20. augusti 1982. aasta kohtumiste protokollid.
- 33 Samuti tõdes Esimese Astme Kohus punktis 161, et mis puutub 1981. aastasse ja 1982. aasta esimesse poolde, oli komisjonil õigus järelada igakuise läbimüügi eelmise perioodi alusel piiramise süsteemi rakendamise vastastikusest seirest, mida teostati regulaarsetel kohtumistel, et selle süsteemi võtsid vastu kohtumistel osalejad.
- 34 Esimese Astme Kohus lisas punktis 162, et müüginahud piiravate meetmete sama eesmärgi (liigse pakkumise poolt hindadele avaldatava surve vähendamine) tõttu oli komisjonil õigus järelada, et need meetmed on kvoodisüsteemi osa.
- 35 Punktides 163–166 leidis Esimese Astme Kohus, et Anici esitatud argumendid ei saa ümber lükata komisjoni tuvastatud faktilisi asjaolusid. Esiteks lükkavad kohtumiste protokollid ümber väite, et komisjoni esitatud dokumendid pärinevad kolmandatelt isikutelt ega ole tootjatevahelise arutelu tulemus. Teiseks, isegi kui oleks tuvastatud, et

Anic kasutas oma müügivõimsust maksimaalselt ära, saaks sellega parimal juhul tõendada ainult seda, et ta ei täitnud oma kokkulepet. Kolmandaks ei vähenda Anici ja SIRi ühine mainimine mitmetes dokumentides asjaomaste dokumentide tõenduslikku väärtust, sest need kõik on hilisemad 1980. aasta novembrist, mil ENI, äriühing, mille alla Anic kuulus, sai loa võtta endale volitused SIRi juhtimiseks, nii et need äriühingud ei olnud enam konkurendid.

- 36 Seevastu leidis Esimese Astme Kohus punktides 167 ja 168, et komisjon ei ole küllaldaselt tõendanud, et Anic oleks osalenud 1982. aasta teisel poolel müügimahtu piiravates meetmetes, sest ta lõpetas kohtumistel osalemise 1982. aasta keskpaigas ning igakuise läbimüügi piiramist ei saa lahutada kohtumistel teostatud järeseirest tegelikult saavutatud müüginäitajate ja teoreetiliselt saavutada tulnud müüginäitajate omavahelise vastavuse üle. Esimese Astme Kohus leidis, et seda järeldust kinnitab asjaolu, et protokollid 6. oktoobri ja 2. detsembri 1982. aasta kohtumiste kohta, mille käigus jälgiti igakuise läbimüügi piiramise rakendamist, näitavad, et Anic selles seires ei osalenud.
- 37 Viimaks tõdes Esimese Astme Kohus punktides 169 ja 170, et Anicile heideti ette, et ta osales 1982. aasta viimases kvartalis läbirääkimistel 1983. aasta kvoodikokkuleppe üle ning et seega osales ta jätkuvalt vähemalt 1983. aasta esimest kvartalit puudutavates kokkulepetes, kuigi ta oli 1982. aasta keskel või lõpus lõpetanud kohtumistel osalemise. Punktidest 171–174 nähtub, et Anic ei saa selle kohta väita, nagu oleks selline osalemine ebatõenäoline põhjusel, et ta oli tolleks ajaks polüpropüleeniturult lahkunud, sest komisjon võis Anici vastusest informatsiooninõudele järeldada, et too jäi polüpropüleeniturule kuni 1983. aasta aprillini. Sellest järeldub Esimese Astme Kohtu arvates, et ei olnud ebatõenäoline, et Anic oli 1982. aasta lõpul oma soovid 1983. aasta esimeseks kvartaliks määratavate kvootide osas teistele tootjatele edasi andnud, nii et tuli kindlaks teha, kas komisjon on seda asjaolu piisavalt tõendanud.
- 38 Selle kohta märkis Esimese Astme Kohus punktides 175–177, et komisjon sai omalt poolt tugineda ühe ICI töötaja koostatud käsikirjalisele teatele, millel on kuupäev 28. oktoober 1982 ja milles on Anici soovid müügimahtude osas ja tema ettepanekud teistele tootjatele eraldatavate kvootide kohta, mida tuli Esimese Astme Kohtu arvates pidada piiratud ulatusega osalemiseks 1983. aasta esimese kvartali kvootide kinnitamise läbirääkimistel.
- 39 Sellest järeldas Esimese Astme Kohus punktis 178, et komisjon on piisavalt tõendanud, et esiteks oli Anic üks polüpropüleenitootjaid, kellel olid ühised kavatsused seoses 1979. ja 1980. aasta taotluslike müügimahtude ja 1981. aasta ja 1982. aasta esimese poolaasta igakuise läbimüügi piiramisega võrreldes sellele eelnenud perioodiga; neid kavatsusi mainiti polüpropüleeniootsuses ning need moodustasid kvoodisüsteemi osa, ja teiseks, et 1982. aasta oktoobri lõpus teatas Anic ICI-le oma müügi mahusoovid 1983. aasta esimeseks kvartaliks. Seevastu ei ole komisjon Esimese Astme Kohtu arvates piisavalt tõendanud, et Anic oleks olnud üks polüpropüleenitootjaid, kellel olid ühised kavatsused seoses 1982. aasta teise poole igakuise läbimüügi piiramisega eelmise perioodi alusel.

Asutamislepingu artikli 85 lõike 1 kohaldamine

Õiguslik määratlus

- 40 Esimese Astme Kohus märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 196 ja 197, et komisjon määratles kõiki faktilisi asjaolusid esimese võimalusena kokkuleppena või teise võimalusena kooskõlastatud tegevusena asutamislepingu artikli 85 lõike 1 tähenduses. Punktis 198 tõdes Esimese Astme Kohus, viidates Euroopa Kohtu 15. juuli 1970. aasta otsusele kohtuasjas 41/69: ACF Chemiefarma vs. komisjon (EKL 1970, lk 661) ja 29. oktoobri 1980. aasta otsusele liidetud kohtuasjades 209/78–215/78 ja 218/78: Van Landewyck jt vs. komisjon (EKL 1980, lk 3125), et asutamislepingu artikli 85 lõike 1 tähenduses kokkuleppe olemasoluks piisab sellest, kui asjaomased ettevõtjad on väljendanud oma ühist kavatsust käituda turul teatud viisil. Seega oli komisjonil õigus Anici ja teiste tootjate ühiseid kavatsusi hinnaalgatuste, 1979. ja 1980. aasta taotluslike müügimahtude ja 1981. aasta ja 1982. aasta esimese poolaasta igakuise läbimüügi piiramise (eelmise perioodi alusel) meetmete osas kokkulepetena käsitada.
- 41 Kooskõlastatud tegevuse mõiste määratlemiseks viitas Esimese Astme Kohus punktis 199 Euroopa Kohtu 16. detsembri 1975. aasta otsusele liidetud kohtuasjades 40/73–48/73, 50/73, 54/73–56/73, 111/73, 113/73 ja 114/73: Suiker Unie jt vs. komisjon (EKL 1975, lk 1663). Käesoleva juhtumi kohta tõdes ta punktis 200, et Anic osales kohtumistel, mille eesmärk oli taotluslike hindade ja müügimahtude kinnitamine ning mille käigus konkurendid selle kohta teavet vahetasid, ning seega osales ta kooskõlastatud tegevuses, mille eesmärk oli mõjutada tootjate tegevust turul ja avaldada üksteisele käitumisviis, mida iga tootja ise sellel turul järgida kavatses. Esimese Astme Kohus lisas punktis 201, et Anic mitte ainult ei püüdnud eelnevalt välistada teadmatust konkurentide tulevase käitumise suhtes, vaid määrates oma poliitikat, mida ta kavatses sellel turul järgida, ei saanud ta ka jätta otseselt või kaudselt arvesse võtmata teavet, mille ta nende kohtumiste ajal sai. Samuti pidid Esimese Astme Kohtu arvates tema konkurendid oma sellel turul kavakohaselt järgitava poliitika määramisel otseselt või kaudselt arvesse võtma teavet, mille Anic avaldas neile selle kohta, kuidas ta on otsustanud või kuidas ta kavatseb sellel turul tegutseda. Sellest järeldas Esimese Astme Kohus punktis 202, et komisjonil oli õigus, kui ta teise võimalusena liigitas regulaarsed kohtumised, millel Anic alates 1978. aasta lõpust või 1979. aasta algusest kuni 1982. aasta keskpaigani osales, ja teate, mille Anic saatis ICI-le 1982. aasta oktoobri lõpul oma soovide kohta 1983. aasta esimese kvartali müügimahtude osas, nende eesmärki arvestades kooskõlastatud tegevuseks asutamislepingu artikli 85 lõike 1 tähenduses.
- 42 Mis puutub sellesse, kas tegemist on ühe rikkumisega, mis on polüpropüleeniootsuse artiklis 1 määratletud kui „kokkulepe ja kooskõlastatud tegevus”, siis rõhutas Esimese Astme Kohus, olles punktis 203 maininud, et käesoleval juhul moodustavad eri kooskõlastatud tegevused ja eri kokkulepped regulaarsete kohtumiste, taotlushindade ja kvootide määramise skeemid, kuna neil on üks ja sama eesmärk, punktis 204 seda, et need skeemid omakorda on osa asjaomaste ettevõtjate püüdlustest, millel on üksainus majanduslik eesmärk, nimelt moonutada hindade normaalset kujunemist polüpropüleeniturul. Järelikult oleks Esimese Astme Kohtu arvates kunstlik jagada selline ühe eesmärgiga pidev tegevus eraldi rikkumisteks. Tegelikult osales Anic aastate jooksul jagamatus skeemide tervikus, mis kujutab endast ühtainsat rikkumist, mis väljendus järkjärgult nii ebaseaduslikes kokkulepetes kui ka ebaseaduslikus kooskõlastatud tegevuses.
- 43 Seega tõdes Esimese Astme Kohus punktis 205, et komisjonil oli õigus määratleda see üks rikkumine kui „kokkulepe ja kooskõlastatud tegevus”, sest see rikkumine sisaldas nii asjaolusid, mida tuleb määratleda „kokkuleppena”, kui ka neid, mida tuleb määratleda „kooskõlastatud tegevusena”. Esimese Astme Kohtu väitel ei tule komisjoni poolt

polüpropüleenioitsuse artiklis 1 esitatud topeltnääratlust sellise keerulise rikkumise korral mõista mitte määratlusena, mis nõuaks tõendamist, et kõigil faktilistel asjaoludel on üheaegselt ja koos olemas nii kokkuleppe kui ka kooskõlastatud tegevuse tunnused, vaid kogu faktiliste asjaolude tervikut hõlmava määratlusena, kusjuures osa asjaolusid on määratletavad kokkuleppena ja osa kooskõlastatud tegevusena asutamislepingu artikli 85 lõike 1 tähenduses, kus ei ole seda laadi keerulise rikkumise jaoks eraldi määratlust sätestatud. Lisaks esitas komisjoni punkti 206 järgi Anici puhul tõendeid kõigi rikkumise aspektide kohta ajal, mil Anic osales regulaarsete kohtumiste süsteemis, ega ole talle seega omistanud vastutust teiste tootjate käitumise eest.

Konkurentsi piirav mõju

- 44 Mis puutub Anici argumentidesse, millega ta püüab tõendada, et tema osalemisel polüpropüleenitootjate regulaarsetel kohtumistel ei olnud konkurentsivastast eesmärki ega mõju, rõhutas Esimese Astme Kohus punktis 215, et nende kohtumiste eesmärk oli piirata ühisturul konkurentsi, eriti taotluslike hindade ja müügimahtude kinnitamise teel, ning et järelikult oli tema osalemisel nendel kohtumistel konkurentsivastane eesmärk asutamislepingu artikli 85 lõike 1 tähenduses. Lisaks leidis ta punktis 216, et küsimus pole selles, kas Anici osalemine rikkumises võis eraldi võttes konkurentsi piirata, vaid selles, kas konkurentsi võis piirata rikkumine, milles ta koos teistega osales. Esimese Astme Kohus märkis, et asjaomastele ettevõtjatele kuulus peaaegu kogu kõnealune turg, mis näitab selgelt, et nende ühiselt toime pandud rikkumine võis konkurentsi piirata.

Mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele

- 45 Punktis 223 märkis Esimese Astme Kohus, et asutamislepingu artikli 85 lõiget 1 silmas pidades ei pidanud komisjon tõendama, et Anici osalemine kokkuleppes ja kooskõlastatud tegevuses mõjutas oluliselt liikmesriikidevaheliselt kaubandust, vaid üksnes seda, et need kokkulepped ja kooskõlastatud tegevus võisid liikmesriikidevahelist kaubandust mõjutada. Seoses sellega tõdes Esimese Astme Kohus, viidates eespool mainitud kohtuotsusele *Van Landewyck jt vs. komisjon*, et käesoleval juhul käsitletavate konkurentsipiirangute tulemusena võis kaubandus kujuneda tõenäoliselt teistsuguseks kui muidu. Lisaks ei saa Anic punkti 224 kohaselt tugineda oma väikesele turuosale, sest teistega ühiselt toime pandud rikkumine võis liikmesriikidevahelist kaubandust mõjutada. Sellest järeldas Esimese Astme Kohus punktis 225, et komisjon on piisavalt tõendanud, et rikkumine, milles Anic osales, võis liikmesriikidevahelist kaubandust mõjutada, ilma et komisjon peaks tõendama, et liikmesriikidevahelist kaubandust on mõjutanud Anici osalemine eraldi.
- 46 Punktis 227 järeldas Esimese Astme Kohus eeltoodud kaalutlustest esiteks, et kuna komisjon ei ole piisavalt tõendanud Anici kohta tuvastatud faktilisi asjaolusid, mis leidsid aset enne 1978. aasta lõppu või 1979. aasta algust ja pärast 1982. aasta oktoobri lõppu, tuleb polüpropüleenioitsuse artikkel 1 tühistada selles osas, kus see väidab, et Anic sellel ajal rikkumises osales. Teiseks, kuna komisjon ei ole piisavalt tõendanud ka Anici kohta tuvastatud faktilisi asjaolusid, mis on seotud tema osalemisega polüpropüleenitootjate regulaarsetel kohtumistel, hinnaalgatustes ja igakuise läbimüügi piiramises varasema perioodi alusel pärast 1982. aasta keskaega, leidis Esimese Astme Kohus, et polüpropüleenioitsuse artikkel 1 tuleb tühistada selles osas, kus see väidab, et Anic nendes sel ajal osales. Et kolmandaks ei ole komisjon piisavalt tõendanud ka Anici kohta

tuvastatud faktilisi asjaolusid, mis on seotud hinnaalgatuste elluviimise soodustamiseks mõeldud meetmetega, leidis Esimese Astme Kohus, et polüpropüleeniootsuse artikkel 1 tuleb tühistada selles osas, kus see väidab, et Anic nendes meetmetes osales. Ülejäänud osas tuleb Anici vaide põhjendused, mis puudutavad komisjoni tuvastatud asjaolusid ja asutamislepingu artikli 85 lõike 1 kohaldamist, tagasi lükata.

Anicile rikkumise omistamine

- 47 Otsustades Anici esitatud argumendi üle, mis käsitleb rikkumise omistamist ja mille kohaselt oleks komisjon pidanud panema vastutuse osa sooritatud rikkumiste eest teistele Itaalia tootjatele – Monte ja SIRile, kellega Anic tegi pärast ümberkorraldust koostööd, meenutab Esimese Astme Kohus esiteks punktides 235 ja 236, et asutamislepingu artikli 85 lõige 1 on suunatud materiaalsest ja inimressursist koosnevatele majandusüksustele ning et kui leitakse, et rikkumine on toime pandud, tuleb määrata kindlaks füüsiline või juriidiline isik, kes vastutas ettevõtja tegevuse eest rikkumise sooritamise ajal.
- 48 Teiseks rõhutas Esimese Astme Kohus punktis 237, et juhul kui ettevõtja tegevuse eest vastutav isik on oma juriidilise eksistentsi lõpetanud, tuleb esmalt tuvastada kogu rikkumise sooritamisele kaasa aidanud materiaalne ressurss ja inimesed, ja seejärel tuvastada isik, kes on nüüd selle terviku tegevuse eest vastutavaks saanud, et vältida olukorda, kus rikkumise toimepaneku ajal vastutanud isiku kadumise tõttu ei saaks ettevõtjat rikkumise eest vastutusele võtta.
- 49 Anici kohta märkis Esimese Astme Kohus punktides 238–242, et rikkumise toimepaneku ajal selle ettevõtja tegevuse eest vastutanud isik oli komisjoni otsuseni olemas ja komisjonil oli õigus talle rikkumine omistada. Esimese Astme Kohus lisas, et Saga Petrokjemi juhtum, millele Anic viitas, oli teistsugune, sest see juriidiline isik oli lakanud pärast Statoiliga ühinemist eksisteerimast. Mis puutub väitesse, et Anicile on süüks arvatud SIRi toimepandud rikkumisi, rõhutas Esimese Astme Kohus, et Anici rikkumine tuvastati üksnes tema enda tegude alusel ning et komisjon teatas, et SIR oleks tulnud tema sooritatud rikkumise eest vastutusele võtta, kuid komisjon ei pidanud otstarbekaks selle ettevõtja vastu menetlust algatada.

Trahvisumma

- 50 Punktides 259–261 leidis Esimese Astme Kohus, olles tõdenud, et tema hinnangu kohaselt oli rikkumise kestus lühem, kui komisjoni tuvastatu, et seetõttu tuleb trahvisummat vähendada.
- 51 Rikkumise raskusastme kohta märkis Esimese Astme Kohus punktides 264 ja 265, et komisjon on Anici rolli rikkumises osalemise ajal õigesti hinnanud ning et trahvi arvutamisel tugines ta sellele õigustatult. Lisaks näitab tuvastatud asjaolude raskusaste – taotluslike hindade ja müügimahtude määramine – Esimese Astme Kohu arvates seda, et Anic ei tegutsenud ettevaatamatusest ega hooletusest, vaid teadlikult.
- 52 Anici argumendi kohta, mille kohaselt komisjon ei võtnud trahvisumma määramisel korralikult arvesse tema suurust sellel turul, leidis Esimese Astme Kohus punktides 269–275, et esiteks seadis komisjon neile ettevõtjatele, kellele polüpropüleeniootsus oli

adresseeritud, mõistetava üldise trahvimäära arvutamiseks kriteeriumid (nimetatud otsuse punkt 108), mis õigustavad mõistetud trahvisummade üldmäära täiesti, ning teiseks seadis asjakohased ja piisavad kriteeriumid, et tagada kõigile ettevõtjatele mõistetavate trahvisummade õiglase suhe (nimetatud otsuse punkt 109). Selle viimase kriteeriumide kategooria kohta, mida võib lugeda asjakohaseks ja piisavaks, tõdes Esimese Astme Kohus, et igale üksikule ettevõtjale mõistetava trahvi summa määramisel lähtus komisjon nende suurusest ühenduse polüpropüleeniturul. Esimese Astme Kohtu arvates ei saa asjaolu, et komisjon selle juures arvesse võetud arvandmeid polüpropüleeniootsuses ei maini, seda otsust õigusvastaseks muuta, sest Esimese Astme Kohtu menetluse käigus esitas komisjon need asjakohased arvanded ja Anic nende õigsust ei vaidlustanud. Esimese Astme Kohtu arvates järeldeb sellest, et trahvisumma arvutamisel hindas komisjon Anici suurust ühenduse polüpropüleeniturul õigesti.

- 53 Kuna Anic väitis, et komisjon oleks pidanud arvesse võtma rikkumise mõju, eriti tema tegelikku käitumist turul nii hindade kui ka müüginahku osas, s.t käitumist, mida oleks saanud selgitada sõltumata igasugusest kokkulepetest või kooskõlastatud tegevuses osalemisest, või teise võimalusena arvesse võtma, et tema võimalik osalemine ei mõjutanud konkurentsi ega liikmesriikidevahelist kaubandust, tõdes Esimese Astme Kohus punktis 279, et komisjon eristas kaht liiki mõju: esiteks hinnajuhiseid, mille tootjad oma müügiosakondadele andsid; teiseks eri klientidele kehtestatud hindade muutumist. Punkti 280 kohaselt on komisjon esimest liiki mõju olemasolu küllaldaselt tõendanud, tuginedes paljudele eri tootjate antud hinnajuhistele. Teist liiki mõju kohta märkis Esimese Astme Kohus punktis 281, et polüpropüleeniootsusest nähtub, et komisjon võttis karistuste kergendamisel arvesse, et hinnaalgatused üldjuhul oma täit eesmärki ei saavutanud ning et puudusid meetmed, mis tagaksid kvootide ja teiste meetmete järgimise. Sellest järeldeb Esimese Astme Kohus punktides 282 ja 283, et komisjon tegi õigesti, kui võttis esimest mõju arvesse täies mahus ja teist mõju osaliselt, kusjuures Anic pole suutnud tõendada, et teise mõju piiratust ei arvestatud piisavalt, lisaks meenutas Esimese Astme Kohus, et ta lükkas tagasi Anici argumendid, mis puudutasid tema väiksusel sellel turul.
- 54 Punktis 290 tõdes Esimese Astme Kohus, et komisjon võttis arvesse asjaolu, et ettevõtjate polüpropüleenialane tegevus oli pikema aja vältel kahjumis olnud ja seega võttis ta üldise trahvimäära arvutamisel arvesse ka ebasoodsaid majanduslikke tingimusi selles sektoris. Lisaks ei saanud punkti 291 kohaselt asjaolu, et komisjon oli varem otsustanud majandussektorit mõjutavat kriisi arvestada, sundida komisjoni võtma sellist olukorda arvesse ka antud juhul.
- 55 Viimaks rõhutas Esimese Astme Kohus punktis 295, et varasema rikkumise puudumine ei saa endast kujutada kergendavat asjaolu, ja punktis 299, et komisjon rikkumise õiguslik määratlus, millest komisjon Anicile mõistetava trahvisumma arvutamisel lähtus, oli õige.
- 56 Sellest järeldeb Esimese Astme Kohus punktis 301, et Anicile mõistetud trahv on tuvastatud konkurentsieeskirjade rikkumise raskusastet arvestades kohane, aga seda tuleb vähendada rikkumise lühema kestuse tõttu. Esiteks lühenes see kestus punkti 302 kohaselt kuuekümmne kahelt kuult neljateistkümmne kuu võrra, mis vastab umbes 1977. aasta novembrist kuni 1978. aasta lõpuni või 1979. aasta alguseni kestnud perioodile. Komisjon võttis trahvisummade määramisel siiski juba arvesse asjaolu, et rikkumise mehhanism pandi täiel määral paika alles 1979. aasta algul. Teiseks lühenes rikkumise kestus punkti 303 kohaselt kahe kuu võrra, mis vastab 1982. aasta oktoobri lõpust kuni selle aasta lõpuni või 1983. aasta alguseni kestnud perioodile, mil rikkumine oli eriti raske.

Kolmandaks ei ole komisjon punkti 304 kohaselt tõendanud Anici osalust üheski rikkumise elemendis pärast 1982. aasta keskpaika, välja arvatud seda, et Anic saatis 1982. aasta oktoobri lõpus ICI-le oma soovid 1983. aasta esimese kvartali müügimahtude osas. Neljandaks ei ole komisjon punkti 305 kohaselt piisavalt tõendanud, et Anic oleks osalenud hinnaalgatuste elluviimise soodustamiseks mõeldud meetmetes. Seega leidis Esimese Astme Kohus, et trahvisummat tuleb 40% võrra vähendada.

57 Neil asjaoludel otsustas Esimese Astme Kohus järgmist.

1. Tühistada polüpropüleeniootsuse artikkel 1 selles osas, milles tuvastatakse, et Anic osales:

– rikkumises enne 1978. aasta lõppu või 1979. aasta algust ja pärast 1982. aasta oktoobri lõppu;

– pärast 1982. aasta keskpaika polüpropüleenitootjate regulaarsete kohtumiste süsteemis, hinnaalgatustes ja igakuise läbimüügi piiramises varasema perioodi alusel ja

– hinnaalgatuste elluviimise soodustamiseks mõeldud meetmetes.

2. Määrata otsuse artiklis 3 Anicile mõistetud trahvisummaks 450 000 eküüd ehk 662 215 500 Itaalia liiri.

3. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.

4. Jätta poolte kohtukulud nende enda kanda.

Apellatsioonkaebus

58 Oma apellatsioonkaebuses palub komisjon Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus selles osas, mis puudutab resolutiivosa punkti 1 teist ja kolmandat taanet;

– määrata trahvisummaks 562 500 eküüd;

– lükata tagasi Anici nõuded polüpropüleeniootsuse tühistamiseks;

– lükata tagasi kõik apellatsioonkaebuse väited, mille Anic on vaidlustatud kohtuotsuse vastu esitanud;

– mõista kohtukulud välja Anicilt.

59 Anic palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioon, mille komisjon on vaidlustatud kohtuotsuse vastu esitanud, tervikuna rahuldamata;

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus, sest see on ebapiisavalt ja vasturääkivalt põhjendatud ning seal kohaldatakse väärtalt õigust selles osas, mis puudutab Anici rikkumises osalemise lõpetamise aega, määrata selleks ajaks 1982. aasta juuni, mitte 1982. aasta oktoober, ning kui polüpropüleeniootsuse artikli 1 vastav osa on tühistatud, vähendada

sellest tulenevalt Anicile mõistetud trahvi või suunata asi selleks Esimese Astme Kohtule tagasi;

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus, sest see on ebapiisavalt ja vasturääkivalt põhjendatud ning seal kohaldatakse väärtalt õigust selles osas, mis puudutab vastutuse, rikkumise tuvastamise, selle rikkumise õigusliku määratluse ja raskusastme suhtes kohaldatavaid põhimõtteid, samuti hinnata Anicile mõistetava trahvi määramiseks uuesti asjaolusid ja kriteeriume, ning kui polüpropüleeniootsuse artikli 3 vastav osa on tühistatud, vähendada vastavalt Anicile mõistetud trahvi või suunata asi teise võimalusena Esimese Astme Kohtule tagasi;

– mõista komisjonilt välja nii esimeses kohtuastmes kui ka käesoleva apellatsiooni raames tekkinud kohtukulud.

- 60 Samuti palus Anic, et Euroopa Kohus võtaks vajalikud meetmed, et kontrollida, kas polüpropüleeniootsus võeti vastu ettenähtud menetlusi järgides, ja kui see nii ei olnud, kuulutada see õigustühiseks või tühistada selles osas, mis puudutab Anicit.
- 61 Oma apellatsioonkaebuse põhjenduseks esitab komisjon kaks väidet, mis on seotud ühenduse õiguse rikkumisega ja mis puudutavad esiteks polüpropüleeniootsuse väära tõlgendamist ja teiseks vaidlustatud kohtuotsuse põhjenduste ja resolutiivosa vahelist vasturääkivust. Neist vigadest tulenes ka valesti määratud trahvisumma.
- 62 Oma vastuapellatsiooni põhjenduseks esitab Anic väite ühenduse õiguse rikkumise kohta vaidlustatud kohtuotsuse ebapiisava ja vasturääkiva põhjendatuse ja õiguse väära kohaldamise tõttu, mis puudutab esiteks polüpropüleeniootsuse vastuvõtmise menetluse käigus tehtud vigu; teiseks isikliku vastutuse põhimõtte rikkumist; kolmandaks rikkumise ekslikku tuvastamist; neljandaks selle ekslikku õiguslikku määratlemist; viiendaks vastutuse ekslikku omistamist; kuuendaks rikkumise raskusastme ekslikku hindamist ja seitsmendaks trahvisumma ekslikku määramist.
- 63 Komisjoni taotlusel ja Anici vastuseisust hoolimata peatati menetlus Euroopa Kohtu presidendi 27. juuli 1992. aasta otsusega kuni 15. septembrini 1994, et võimaldada vajalikkke järeldusi, mida saab teha 15. juuni 1994. aasta otsusest kohtuasjas C-137/92 P: komisjon vs. BASF jt (EKL 1994, lk I-2555, edaspidi „Euroopa Kohtu PVC-otsus”), mis tehti Esimese Astme Kohtu 27. veebruari 1992. aasta otsuse liidetud kohtuasjades T-79/89, T-84/89 kuni T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 ja T-104/89: BASF jt vs. komisjon (EKL 1992, lk II-315, edaspidi „Esimese Astme Kohtu PVC-otsus”) vastu esitatud apellatsioonkaebuse tulemusel.

Anici vastuapellatsioon

Polüpropüleeniootsuse vastuvõtmise menetlus

- 64 Oma vastuapellatsiooni esimese väitega, mida tuleb uurida esmajärjekorras, väidab Anic, et võttes arvesse Esimese Astme Kohtu ja Euroopa Kohtu PVC-otsuseid, leiab ta, et polüpropüleeniootsuse vastuvõtmisega rikkus komisjon kehtivaid menetluseeskirju, eriti neid, mis puudutavad õigusaktide vastuvõtmise pädevust kõigis autentsetes keeltes ja nende kinnitamisega seotud vorminõuete täitmist. Anic leiab, et selle kohta leidub piisavalt märke, ning väidab, et igal juhul on Euroopa Kohtul õigus kontrollida, kas

itaaliakeelne tekst on nõuetekohaselt vastu võetud ja kinnitatud. Selleks võiks Euroopa Kohus hankida 18. ja 22. novembril 1991. aastal Esimese Astme Kohtus PVC-kohtuasjas toimunud istungi protokollid ja salvestatud avaldused. Kui Euroopa Kohus peaks tuvastama, et polüpropüleeniootsust ei võetud vastu nõuetekohaselt, peab ta kuulutama selle õigustühiseks või teise võimalusena Anicit puudutavas osas tühistama.

- 65 Vastuseks komisjoni vastuväidetele selle väite vastuvõetavuse kohta väidab Anic, et Euroopa Kohtu kodukorra artikkel 116 lubab tal nõuda apellatsioonkaebuse rahuldamata jätmist, vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist ja polüpropüleeniootsuse kehtetuks kuulutamist vastavalt esimeses astmes esitatud nõuetele. Seda tehes ei muuda ta kuidagi menetluse eset. Ta rõhutab, et igal juhul lubab Euroopa Kohtu kodukorra artikli 42 lõige 2 – mida artikli 118 kohaselt kohaldatakse ka Esimese Astme Kohtu otsuse peale esitatud apellatsioonkaebuse menetlemisel – teha menetluse jooksul uute väidete esitamise keelu üldisest põhimõttest erandi, kui need väited tuginevad faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis on ilmsiks tulnud menetluse käigus. Sellega on tegemist Esimese Astme Kohtu PVC-menetluses esile tulnud asjaolude puhul. Lisaks on menetlusnormide rikkumine, mis võib polüpropüleeniootsuse kehtivust mõjutada kuni õigustühiseks kuulutamiseni, avalikku korda puudutav küsimus, mille Euroopa Kohus võib tõstatada omal algatusel.
- 66 Komisjon leiab, et see väide ja nõuded, milleni see viib, on Euroopa Kohtu kodukorra artikli 119 tähenduses ilmselgelt vastuvõetamatud. Anici kriitika on suunatud polüpropüleeniootsuse, mitte vaidlustatud kohtuotsuse vastu, sest seda väidet Esimese Astme Kohtus ei esitatud. Et Anic ei suutnud määratleda kohtuotsuse punkti, mille vastu seda kriitikat saaks suunata, nõudis ta tegelikult, et polüpropüleeniootsus kuulutataks õigustühiseks või teise võimalusena tühistataks. Euroopa Kohtu kodukorra artiklites 113 ja 116 on märgitud, et nõuda võib Esimese Astme Kohtu otsuse täielikku või osalist tühistamist vastavalt EÜ Kohtu põhikirja artiklis 49 käsitletud apellatsioonkaebuse mõistele. Lisaks ei tohi apellatsioonkaebuses samade artiklite 113 ja 116 kohaselt muuta Esimese Astme Kohtu menetluses olnud hagi eset.
- 67 Selles osas tuleb sedastada, et EÜ Kohtu põhikirja artikli 51 esimese lõigu kohaselt võib apellatsioonkaebuse aluseks olla üksnes Esimese Astme Kohtu pädevuse puudumine, menetlusnormide rikkumine, mis kahjustab kaebaja huve, või ühenduse õiguse rikkumine Esimese Astme Kohtu poolt.
- 68 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tähendaks see, kui ühel poolel lubatakse esitada Euroopa Kohtus esmakordselt väiteid, mida ta ei ole esitanud Esimese Astme Kohtus, et tal lubatakse Esimese Astme Kohtus arutatud asjaga võrreldes laiendada kohtuasja ulatust Euroopa Kohtus, kellel on apellatsioonimenetluses piiratud pädevus. Apellatsioonimenetluses piirdub Euroopa Kohtu pädevus seega Esimese Astme Kohtus arutatud väidetele antud õigusliku hinnangu kontrollimisega (vt eriti 1. juuni 1994. aasta otsust kohtuasjas C-136/92 P: komisjon vs. Brazzelli Lualdi jt, EKL 1994, lk I-1981, punkt 59, ja 28. mai 1998. aasta otsust kohtuasjas C-7/95 P: Deere vs. komisjon, EKL 1998, lk I-3111, punkt 62).
- 69 Käesoleval juhul on selge, et Anic ei ole esitanud Esimese Astme Kohtule ühtegi kaebust polüpropüleeniootsuse vastuvõtmise menetluse peale.
- 70 Teiseks tohib apellatsioonimenetlus puudutada ainult vaidlustatud kohtuotsust ja Euroopa Kohus võib EÜ Kohtu põhikirja artikli 54 esimese lõigu kohaselt teha asja suhtes ise

kohtuotsuse ainult juhul, kui vaidlustatud kohtuotsus tühistatakse. Järelikult ei tohi Euroopa Kohus polüpropüleeniootsuse võimalikke vigu uurida seni, kuni vaidlustatud kohtuotsust ei ole tühistatud.

- 71 Järelikult tuleb esimene väide vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata jätta. Samadel põhjustel on vastuvõetamatu taotlus, et Euroopa Kohus võtaks meetmeid, et teha kindlaks, kas komisjon järgis polüpropüleeniootsuse vastuvõtmisel kehtivaid menetluseeskirju. Seda, kas polüpropüleeniootsus on õigustühine, nagu väidab Anic, peab Euroopa Kohus omal algatusel uurima ainult juhul, kui vaidlustatud kohtuotsus tühistatakse.

Isikliku vastutuse põhimõtte rikkumine

- 72 Oma teise väitega heidab Anic Esimese Astme Kohtule ette, et see on teinud õigusvea, leides, et Anic on vastutav kogu asjaomastele ettevõtjatele omistatud tegevuse eest, olgugi, et üksikuid rikkumisi ei saanud talle omistada. Lisaks on vaidlustatud kohtuotsuses tehtud põhjendamisviga, sest Esimese Astme Kohus ei arutanud kollektiivse vastutuse omistamise küsimust üheski oma otsuse punktis. Punktid, millele komisjon selles suhtes viitas, puudutavad lähedast, kuid mitte sama küsimust, nimelt üheainsa rikkumise oma.
- 73 Koos teiste ettevõtjatega asutamislepingu artikli 85 rikkumises osalemine ei saa kaasa tuua seda, et neile ettevõtjatele omistatakse üsna pika ajavahemiku jooksul toimunud tegevus, mis oli oma vormilt, intensiivsusest ja kestuselt eri osalejate puhul erinev, seda enam, et asjaomased ettevõtjad tõendasid, et nende osa tegelikult sooritatud rikkumises oli kestuse ja raskusastme poolest piiratud. Selline arutluskäik läheb vastuollu kriminaalvastutuse isiklikkuse põhimõttega, mida saab käesoleval juhul analoogia alusel kohaldada, sest Esimese Astme Kohus pidas teda põhjendamatu vastutavaks tegude eest, milles mitteosalemist Anic on tõendanud.
- 74 Anic leiab, et ühteainsat rikkumist ei tohi segi ajada kollektiivse vastutusega. Esimene on liigitusvahend, mille eesmärk on ühendada abstraktselt eri tegevusi, mis on sisuliselt eraldiseisvad. Üheainsa rikkumisena määratlemine komisjonil vabaneda kohustusest tõendada, et iga ettevõtja on igas tegevuses tegelikult osalenud, ja pikendada aegumistähtaega, kuid see ei saa muutuda vastutuse omistamise kriteeriumiks ega omistada Anicile vastutust kõigi karistatavate ettevõtjate kogu käitumise eest asjaomase perioodi jooksul.
- 75 Käesoleval juhul tähendaks see seda, et tema vastu esitatud tõendid jäeti eraldi analüüsimata, ning kohaldades üheainsa rikkumise põhimõtet, millest tuleneb kollektiivse vastutuse põhimõte, tooks see kaasa poolte kaitseõiguse rikkumise. Lisaks nähtub polüpropüleeniootsuse punktist 109, et selle arutluskäigu tulemusel jäetakse arvesse võtmata iga üksiku ettevõtja tegevuse osatähtsus trahvi määramise ajal.
- 76 Komisjon märgib, et Anic seab siin kahtluse alla üheainsa rikkumise mõiste, mida Esimese Astme Kohus kasutas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 203 ja 204. Polüpropüleeni tootvate ettevõtjate poolt teataval perioodil rakendatud eri kooskõlastatud toimingud moodustasid tervikliku kava, mille eesmärk oli selle toote hinna säilitamine ja mis seega kujutab endast ühteainsat rikkumist, mis väljendus eri tegevustes. See toob kaasa selle, et iga ettevõtja on kogu rikkumise eest vastutav, olenemata sellest, kas ta ühes või

teises tegevuses osales, välistamata siiski seda, et asjaomase ettevõtja tegevuse suuremat või väiksemat osatähtsust trahvi määramisel arvesse võetaks.

- 77 Komisjon rõhutab, et üheainsa rikkumisena määratlemine ei tulene juriidilisest mõistest, vaid see kujutab endast faktiliste asjaolude määratlust, mis eeldab, et oleks tuvastatud seos eri kooskõlastatud tegevuste vahel, millel on konkreetnes majanduslik olukorras üks ja sama eesmärk. Ei ole võimalik abstraktselt välistada, et teatud faktilisi asjaolusid saab määratleda üheainsa rikkumisena. Seega võisid komisjon ja Esimese Astme Kohus teha äärmisel juhul vea faktiliste asjaolude määratlemisel, kuid mitte õigusviga. See määratlus ei lähe vastuollu kriminaalvastutuse isiklikkuse põhimõttega, kui seda käesoleval juhul analoogia alusel kohaldada saab.
- 78 Selles osas tuleb esiteks möönda, et võttes arvesse kõnealuste rikkumiste iseloomu ning nendega seotud karistuste iseloomu ja määra, on vastutus nende rikkumiste eest isiklik.
- 79 Teiseks tuleb rõhutada, et asutamislepingu artikli 85 lõikes 1 käsitletavat kokkuleppet ja kooskõlastatud tegevust tulenevad tingimata mitme ettevõtja koostööst, kes on kõik rikkumise kaastäideviijad, kuid kelle osalemise viis võib olla erinev olenevalt asjaomase turu iseärasustest ja iga ettevõtja seisundist sellel turul, seatud eesmärkidest ja rikkumise toimepanemiseks valitud või kavandatud meetmetest.
- 80 Siiski ei piisa lihtsalt asjaolust, et iga ettevõtja osaleb rikkumises talle omasel viisil, tema vastutuse välistamiseks rikkumise kui terviku eest, sh tegude eest, mille tegelikult panid toime teised rikkumises osalenud ettevõtjad, kuid mille konkurentsivastane eesmärk või mõju on sama.
- 81 Kolmandaks tuleb meenutada, et asutamislepingu artikkel 85 keelab ettevõtjatevahelised kokkulepped, ettevõtjate ühenduste otsused, sh tegevuse, millega neid kokkuleppeid või otsuseid rakendatakse, ja kooskõlastatud tegevuse, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ja millel on konkurentsivastane eesmärk või tagajärg. Järelikult ei pruugi selle artikli rikkumiseks osutada mitte ainult üksik tegu, vaid ka mitu tegu või koguni pidev tegevus. Seda tõlgendust ei saa vaidlustada põhjendusega, et üks või mitu nendest tegudest või selle tegevuse osadest võib ka iseseisvalt endast asutamislepingu artikli 85 rikkumist kujutada.
- 82 Käesoleval juhul leidis Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 204, et eri kooskõlastatud tegevused ja eri kokkulepped moodustavad regulaarsete kohtumiste, taotlushindade ja kvootide määramise süsteemi, sest neil on üks ja sama eesmärk, ning need skeemid omakorda moodustavad asjaomaste ettevõtjate algatuste kogumi, millel on üksainus majanduslik eesmärk, nimelt hindade kujunemise moonutamine. Ta leidis, et oleks kunstlik jagada selline ühe eesmärgiga pidev tegevus eraldi rikkumisteks, sest tegemist on hoopis üheainsa rikkumisega, mis on järk-järgult väljendunud nii kokkulepete kui ka kooskõlastatud tegevusena.
- 83 Neil asjaoludel võis Esimese Astme Kohus õigustatult jääda arvamusele, et ettevõtja, kes on osalenud rikkumises endale omase tegevusega, mis kujutab endast konkurentsivastase eesmärgiga kokkulepet või kooskõlastatud tegevust asutamislepingu artikli 85 lõike 1 tähenduses ning mille eesmärk oli rikkumise kui terviku elluviimisele kaasa aidata, on kogu selle perioodi osas, millal ta nimetatud rikkumises osales, vastutav ka selle tegevuse eest, mida teised ettevõtjad sama rikkumise raames ellu viisid. Sellega on tegemist siis,

kui on tõendatud, et asjaomane ettevõtja oli teiste osalejate õigusvastasest tegevusest teadlik või kui tal oli põhjust seda eeldada ning ta oli valmis sellega riskima.

- 84 Vastupidi Anici väidetule ei ole selline järeldus vastuolus põhimõttega, mille kohaselt on vastutus selliste rikkumiste eest isiklik. Tegelikult vastab see liikmesriikide õiguskordades laialdaselt levinud käsitlusele, mille kohaselt loetakse mitme isiku toimepandud rikkumiste eest vastutavaks neid isikuid vastavalt oma osalusele rikkumises kui tervikus ning mida ei loeta nendes õigussüsteemides isikliku vastutusega vastuolus olevaks.
- 85 Samuti ei põhjusta selline tõlgendus seda, et ettevõtjate vastu esitatud tõendid jäetaks eraldi analüüsimata, mis oleks vastuolus tõendamiseeskirjadega, või rikutaks asjassepuutuvate ettevõtjate kaitseõigust.
- 86 Konkurentsieeskirjade rikkumist puudutava kohtuasja korral tuleb komisjonil tõendada tuvastatud rikkumiste asetleidmist ning esitada tõendusmaterjali, millega saab õiguslikult piisavalt tõendada rikkumise faktilisi asjaolusid (17. detsembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-185/95 P: Baustahlgewebe vs. komisjon, EKL 1998, lk I-8417, punkt 58). Selle raames tuleb just komisjonil tuvastada kõik faktilised asjaolud, mille põhjal saab järeldada, et ettevõtja on sellises rikkumises osalenud, ja et ta on rikkumise eri asjaolude eest vastutav.
- 87 Kui tegemist on konkurentsivastase eesmärgiga kokkulepete ja kooskõlastatud tegevusega nagu käesoleval juhul, peab komisjon eriti just tõendama, et ettevõtja kavatses oma tegevusega kõigi osalejate ühiste eesmärkide saavutamisele kaasa aidata ning et ta oli teadlik tegevusest, mida teised ettevõtjad samade eesmärkide saavutamiseks kavatsesid või ellu viisid, või tal oli põhjust seda eeldada ja ta oli valmis sellega riskima.
- 88 Esiteks märkis Esimese Astme Kohus eespool viidatud punktis 204, et kõigi rikkumises osalenud ettevõtjate algatustel oli ühine konkurentsivastane eesmärk. Teiseks nähtub kõigist faktilistest asjaoludest, mille Esimese Astme Kohus on vaidlustatud kohtuotsuse punktides 63–178 rikkumise kohta tuvastanud, et ta luges Anicit kõigis neis osalenuks ainult tema enda tegevuse põhjal, panuse põhjal, mida ta kavatses kõigi nende osade elluviimisele anda, ning selle põhjal, et ta oli teiste ettevõtjate kavandatavast või elluviidud tegevusest teadlik oma osalemise tõttu polüpropüleenitootjate regulaarsetel kohtumistel. Neil asjaoludel võis Esimese Astme Kohus õigustatult jõuda seisukohale, et kuna Anic on omaenda tegevusega rikkumises osalenud, toob see kaasa tema kaasvastutuse kogu tema osalemise vältel toimunud rikkumise eest.
- 89 Järgmiseks, asjaomased ettevõtjad saavad kasutada oma kaitseõigusi nii selles osas, mida neile heidetakse ette seoses nende tegeliku osalusega rikkumises, kui ka selles osas, mis puudutab tegevust, milles süüdistatakse teisi ettevõtjaid, kuid mis kuuluvad sama rikkumise alla. Konkurentsivastase eesmärgiga kokkulepete või kooskõlastatud tegevuse puhul saavad nad seda õigust kasutada ka selles osas, mis puudutab ühise eesmärgi olemasolu, nende kavatsust oma tegevusega rikkumisele kui tervikule kaasa aidata ja teadlikkust teiste osalejate tegevusest või selle eeldatavusest ja sellega seonduvast riskist.
- 90 Asjaolu, et ettevõtja ei võtnud osa kõigist konkurentsivastast skeemi moodustavatest tegudest või et tal oli väike roll nendes aspektides, milles ta osales, tuleb arvesse võtta rikkumise raskusastme määramisel ja vajaduse korral trahvi suuruse määramisel.

- 91 Viimaks, niivõrd kui Anic väidab, et Esimese Astme Kohus ei võtnud trahvisumma määramisel piisavalt arvesse seda, mil määral ta rikkumises osales, kattuvad tema etteheited nendega, mida ta esitab kuuenda väite raames, millega koos neid seega ka uuritakse.
- 92 Eelnevast järeldub, et ka teine väide tuleb tagasi lükata.

Rikkumise ekslik tuvastamine

- 93 Oma kolmanda väitega väidab Anic, et Esimese Astme Kohus tegi õigusvea, leides vaidlustatud kohtuotsuse punktides 110–113, et kui Anici osalemine polüpropüleenitootjate regulaarsetel kohtumistel on juba tõendatud, ei saa enam väita, et ei ta ei toetanud seal otsustatud, korraldatud ja kontrollitud hinnaalgatusi, esitamata seda väidet kinnitavaid tõendeid. Selline käsitus pööraks tõendamiskohustuse ilmselt ümber ja omistaks kohtumistel viibimisele absoluutse tõendusväärtuse, vabastades komisjoni seega kohustusest leida ettevõtja tegevusele muud kinnitust.
- 94 Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 112 ja 113 rõhutas Esimese Astme Kohus ise, et puuduvad dokumendid, mis tõendaksid Anici seotust hinnaalgatustega ja vähimatki vastavust selle vahel, kuidas Anic turul tegutses ja mida tootjad kohtumistel oletatavasti kokku olid leppinud. Neil asjaoludel ei saa Anici kohtumistel viibimisest automaatselt järeldada, et ta oleks osalenud seal arutatud hinnaalgatustes. Ettevõtja esindaja viibimine kohtumistel võib olla tõend, et ta oli konkurentsivastase skeemiga kursis, kuid ettevõtja osalemine salajases kokkuleppes on tõendatud alles siis, kui teised tõendid tema käitumisest ühiste kavatsuste olemasolu kinnitavad.
- 95 Komisjon väidab, et Esimese Astme Kohus ei ole tõendamiskohustust ümber pööranud. Kui ettevõtja osalemine kohtumistel on juba tõendatud, võib õigustatult järeldada, et ta osales kõnealuses konkurentsivastases skeemis. Seega peab iga isik, kes taotleb, et teda kokkulepitud tegevuse kohta tehtud järeldustega ei seotaks, esitama selgeid tõendeid, et ta sellega seotud ei ole. Kokkulepitud otsuste täitmatajätmine kuulub teisele tasandile ja sellest ei piisa niisuguse osaluse ümberlukkamiseks.
- 96 Seoses sellega tuleb esiteks rõhutada, et Esimese Astme Kohtul oli põhjust arvata, ilma tõendamiskohustust põhjendamatult ümber pööramata, et kui komisjon suutis tõendada Anici osalemist kohtumistel, kus hinnaalgatusi otsustati, korraldati ja kontrolliti, on Anici ülesanne esitada tõendeid oma väidete kohta, mille kohaselt ta neid algatusi ei toetanud.
- 97 Teiseks ei ole Anici argumendid, et tema tegevus turul oli polüpropüleenitootjate seas käsitletud hinnaalgatustest sõltumatu, asjakohased, sest käesoleval juhul on tegemist kokkulepetega asutamislepingu artikli 85 tähenduses.
- 98 Esimese Astme Kohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 198, et komisjonil oli õigus määratleda Anici ja teiste polüpropüleenitootjate ühised kavatsused, eriti hinnaalgatuste osas, kokkuleppena asutamislepingu artikli 85 lõike 1 tähenduses.
- 99 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on kokkuleppe konkreetse mõju arvestamine asutamislepingu artikli 85 lõike 1 kohaldamisel üleliigne, kui ilmneb, et selle eesmärk on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi ühisturu piires (13. juuli 1966. aasta otsus liidetud kohtuasjades 56/64 ja 58/64: *Consten-Grundig vs. komisjon*, EKL 1966, lk 429,

496; vt selle kohta ka 11. jaanuari 1990. aasta otsust kohtuasjas C-277/87: Sandoz prodotti farmaceutici vs. komisjon, EKL 1990, lk I-45, ja 17. juuli 1997. aasta otsust kohtuasjas C-219/95 P: Ferriere Nord vs. komisjon, EKL 1997, lk I-4411, punktid 14 ja 15).

- 100 Seega ei nähtu, et Esimese Astme Kohus oleks rikkunud tõendamiseeskirju, leides, et komisjon on õiguslikult piisavalt tõendanud, et Anic oli üks tootjaid, kellel olid ühised soovid polüpropüleeniootsuses kirjeldatud hinnaalgatuste osas.
- 101 Järelikult ei saa vastu võtta ka kolmandat väidet.

Rikkumise ekslik õiguslik määratlemine

- 102 Oma neljanda väitega kritiseerib Anic Esimese Astme Kohut seepärast, et see lükkas ekslikult tagasi tema etteheite selle kohta, et rikkumist ei ole õiguslikult määratletud ei kokkuleppena ega kooskõlastatud tegevusena asutamislepingu artikli 85 tähenduses.
- 103 Esiteks ei andnud Esimese Astme Kohus täpseid selgitusi, millised on rikkumise liigi määratlemise tegelikud kriteeriumid. Lisaks ei vasta tema liigitus komisjoni otsuses tehtud eristusele, millega püüti kooskõlastatud tegevuse mõistet kasutada hõlmava süsteemina, vältimaks, et kahtlustatavad rikkumised ei jääks tootjate ühiste soovide tõendite puudumisel karistamata. Anici väitel mõjutab kokkuleppe ja kooskõlastatud tegevuse vaheline eristus komisjoni nõutavat tõendatuse määra ja seega ka poolte kaitseõigust. Komisjoni väitest võiks järeldada, et kokkulepete mainimine asutamislepingu artiklis 85 on liigne. Tegelikult muutuksid need kaks mõistet juhul, kui kooskõlastatud tegevus võiks seisneda üksnes intellektuaalses aspektis, ilma et materiaalsel aspektil oleks vaja, kattuvaks ega erineks üksteisest muu kui tahteavalduse määra poolest, mis on kokkuleppe puhul ühine tahe ja kooskõlastatud tegevuse puhul tahte ühepoolne väljendus. Anic väidab, et nende kahe mõiste lahushoidmiseks tuleb tunnistada, et kooskõlastatud tegevusel on olemas täiendav, materiaalne aspekt, mis täiendab ebapüsivamat intellektuaalset aspekti (vt kohtujurist Gandi ettepanekut kohtuasjas, milles tehti eespool viidatud kohtuotsus ACF Chemiefarma vs. komisjon, ja kohtujurist Mayrase ettepanekut kohtuasjas, milles tehti 14. juuli 1972. aasta otsus 48/69: ICI vs. komisjon (EKL 1972, lk 619) ja tema ettepanekut liidetud kohtuasjades, milles tehti eespool viidatud kohtuotsus Suiker Unie jt vs. komisjon).
- 104 Teiseks rõhutab Anic, et Esimese Astme Kohus võttis oma otsuse punktis 201 täielikult üle Esimese Astme Kohtus kohtujuristik määratud kohtunik Vesterdorfi argumendid polüpropüleenitootjate kohtumiste automaatse konkurentsivastase mõju kohta. Selline tõlgendus nõuaks, et esitatakse tõendeid eelduse vastu, et on olemas konkurentsivastane kavatsus, kusjuures see eeldus põhineb üksnes asjaolul, et osaleti mõnel kohtumisel; see jätkaks asjaomased ettevõtjad ilma igasugusest võimalusest oma seisukohta kaitsta ja oleks vastuolus ühenduses kasutatava kooskõlastatud tegevuse mõistega, mis eeldab lisaks esialgsele kooskõlastatuse aspektile ka osalejatele omistatavat ühist tegevust.
- 105 Kolmandaks rõhutab Anic, et väidetava kartelli määratlemine üheainsa rikkumisena, mida loetakse kokkuleppeks ja kooskõlastatud tegevuseks, võib kaasa tuua ohtlikke õiguslikke tagajärgi. Käesoleval juhul on see viinud selleni, et üheainsa rikkumise mõiste kätte alla on koondatud viieteistkümne ettevõtja eri tegevused, mis on toimunud umbes viie aasta jooksul, ning takistanud väidetavate rikkumiste hulgast eristada neid, mida saab ühele konkreetsele ettevõtjale tõepoolest omistada.

- 106 Neljandaks heidab Anic Esimese Astme Kohtule ette, et see nõustus sellega, et komisjon määratles rikkumise korraga nii kokkuleppe kui ka kooskõlastatud tegevusena. Anic leiab, et selline määratlus muudab komisjoni tõendamiskohustust ja selle tulemusel ka asjaomase ettevõtja kaitse ülesehitust. Niisiis vabastati komisjon käesoleval juhul kohustusest kontrollida ettevõtjate vastu esitatud tõendite laadi ja väärtust. Anic oli seevastu kohustatud mõistatama, miks teda süüdistatakse ja kuidas ta peab oma kaitse üles ehitama. Asjaolu, et asutamislepingu artiklis 85 ei ole sedalaadi rikkumiste jaoks konkreetset määratlust sätestatud, ei anna siiski õigust luua uusi määratlusi, eriti veel tagasiulatuva mõjuga.
- 107 Komisjon rõhutab, et see väide põhineb sellel, nagu oleks tõendamiskohustus kooskõlastatud tegevuse ja kokkuleppe puhul erinev. Selle väidetava erinevuse aluseks on ekslikult võetud „kooskõlastatud tegevuse” tähttäheiline tõlgendus, mille kohaselt tähistab „tegevus” tegutsemist turul, viidates seega materiaalsele aspektile. Selline tõlgendus oleks vastuolus *ratio legis*’e põhimõttega, mis karmistab keeldu, laiendades seda tõeliste kokkulepetega võrreldes vähem üksikasjalikele kooskõlastustele, et eeskirjadest ei saaks liiga lihtsalt kõrvale hoida. Anici väide viiks aga paradoksaalselt keeldu nõrgendamiseni, nõudes kooskõlastatud tegevuse puhul keerulisemaid tõendeid kui kokkuleppe puhul. Seega jääks asutamislepingu artikkel 85 kooskõlastatud tegevuse suhtes jõuetuks, sest erinevalt kokkulepete puhul kehtivale, hakkaks lugema ainult konkurentsivastane mõju, mitte eesmärk.
- 108 Asutamislepingu artikli 85 lõikes 1 esitatud loetelu on mõeldud kohaldamiseks igasuguste ettevõtjatevaheliste salajaste kokkulepete suhtes, olenemata nende vormist. Loetletud juhtude vahel valitseb järjepidevus. Ainus oluline erinevus on lubatava iseseisva tegutsemise ja lubamatu salajase kokkuleppe vahel, sõltumata igasugustest eristustest viimase mõiste raames. Anici väide lõhuks keelatud nähtuse ühtsuse ja üldisuse ning selle tagajärjel ei oleks enam põhjendust keelata teatud salajasi kokkuleppeid, mis ei ole vähem ohtlikud kui teised. Esimese Astme Kohus lükkas selle oma otsuse punktis 199 õigustatult tagasi, viidates intellektuaalsele aspektile ja nõudmata sellele lisaks materiaalselt aspekti.
- 109 Seoses sellega tuleb esiteks märkida, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 198 ja 202 leidis Esimese Astme Kohus, et komisjon määratles õigustatult teatavaid asjaomaste ettevõtjate tegevusi kokkuleppena ja – teise võimalusena – samade ettevõtjate teistsugust tegevust kooskõlastatud tegevusena. Punktis 204 leidis Esimese Astme Kohus, et Anic osales süsteemide jagamatus tervikus, mis kujutab endast ühtainsat rikkumist, mis väljendus järk-järgult nii kokkulepete kui ka kooskõlastatud tegevuse näol.
- 110 Mis puutub kooskõlastatud tegevusena määratletud käitumisse, nimelt polüpropüleenitootjate regulaarsetesse kohtumistesse ja teatesse, mille Anic saatis 1982. aasta oktoobri lõpul ICI-le oma soovide kohta seoses 1983. aasta esimese kvartali läbimüügiga, tugines Esimese Astme Kohus punktis 201 väitele, et polüpropüleenitootjate kohtumistel kokkulepitud kooskõlastatud tegevuse tulemusel ei saanud Anic oma poliitika määramisel, mida ta kavatses sellel turul järgida, jätta otseselt või kaudselt arvesse võtmata teavet, mille ta nende kohtumiste ajal sai. Samuti pidid Esimese Astme Kohtu arvates tema konkurendid oma sellel turul kavakohaselt järgitava poliitika määramisel otseselt või kaudselt arvesse võtma teavet, mille Anic avaldas neile selle kohta, kuidas ta on otsustanud või kuidas ta kavatses sellel turul tegutseda.
- 111 Punktis 205 leidis Esimese Astme Kohus, et komisjonil oli õigus määratleda see üks rikkumine kui „kokkulepe ja kooskõlastatud tegevus”, sest see rikkumine sisaldas nii

elemente, mida tuleb määratleda „kokkuleppena”, kui ka elemente, mida tuleb määratleda „kooskõlastatud tegevusena” asutamislepingu artikli 85 lõike 1 tähenduses. Esimese Astme Kohtu väitel ei tule komisjoni poolt polüpropüleeniootsuse artiklis 1 esitatud topeltnääratlust sellise keerulise rikkumise korral mõista mitte määratlusena, mis nõuaks tõendamist, et kõigil faktilistel asjaoludel on üheaegselt ja koos olemas nii kokkuleppe kui ka kooskõlastatud tegevuse tunnused, vaid kogu faktiliste asjaolude tervikut hõlmava määratlusena, kusjuures osa asjaolusid on määratletavad kokkuleppena ja osa kooskõlastatud tegevusena asutamislepingu artikli 85 lõike 1 tähenduses, kus ei ole seda laadi keerulise rikkumise jaoks eraldi määratlust sätestatud.

- 112 Teiseks tuleb rõhutada, et kui asutamislepingu artiklis 85 eristatakse mõistet „kooskõlastatud tegevus” mõistetest „ettevõtjatevahelised kokkulepped” või „ettevõtjate ühenduste otsused”, siis püütakse selles sättes kehtestatud keeldudega hõlmata ettevõtjatevahelisi erinevaid kooskõlastamise ja kokkuleppe vorme (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsust ICI vs. komisjon, punkt 64).
- 113 Sellest ei järeldu, et mitu tegevust, millel on sama konkurentsi piirav eesmärk ja millest igaks eraldi võttes kuulub „lepingu”, „kooskõlastatud tegevuse” või „ettevõtjate ühenduste otsuse” mõiste alla, ei võiks endast kujutada asutamislepingu artikli 85 lõike 1 üheainsa rikkumise eri ilminguid.
- 114 Seega võis Esimese Astme Kohus õigustatult jääda arvamusele, et mitme ettevõtja tegevused kujutavad endast üheainsa keerulise rikkumise ilminguid, mis kuulub osalt kokkuleppe ja osalt kooskõlastatud tegevuse mõiste alla.
- 115 Kolmandaks tuleb meenutada, et asutamislepingu artikli 85 lõike 1 tähenduses kooskõlastatud tegevuse mõiste hõlmab sellist ettevõtjavahelist kooskõlastamist, mis ei jõudnud küll rangelt võttes lepingu elluviimiseni, kuid asendab teadlikult konkurentsiriskid nendevahelise praktilise koostööga (vt eespool viidatud kohtuotsust Suiker Unie jt vs. komisjon, punkt 26, ja 31. märtsi 1993. aasta otsust liidetud kohtuasjades C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ja C-125/85 kuni C-129/85: Ahlström Osakeyhtiö jt vs. komisjon, EKL 1993, lk I-1307, punkt 63).
- 116 Euroopa Kohuson lisaks sedastanud, et kooskõlastamise ja koostöö kriteeriume tuleb mõista, pidades silmas asutamislepingu konkurentsitätete mõtet, mille kohaselt iga ettevõtja peab otsustama sõltumatult, millisel viisil ta kavatses ühisturul tegutseda (vt eespool viidatud kohtuotsust Suiker Unie jt vs. komisjon, punkt 173; 14. juuli 1981. aasta otsust kohtuasjas 172/80: Züchner, EKL 1981, lk 2021, punkt 13; eespool viidatud kohtuotsust Ahlström Osakeyhtiö jt vs. komisjon, punkt 63, ja eespool viidatud kohtuotsust Deere vs. komisjon, punkt 86).
- 117 Kuigi sellise sõltumatuse nõue ei välista ettevõtjate õigust enda tegevust konkurentide juba võetud või tulevikus võetavate meetmete järgi mõistlikult kohandada, oleks selle kohtupraktika kohaselt selle nõudega oluliselt vastuolus igasugune ettevõtjate omavaheline otsene või kaudne suhtlemine eesmärgiga mõjutada teatud kindla või potentsiaalse konkurendi tegutsemist turul või eesmärgiga sellisele konkurendile teada anda viis, kuidas ettevõtja ise on otsustanud turul tegutseda või hakkab turul tegutsema, kui sellise suhtlemise eesmärk või tagajärg on niisuguste konkurentsitingimuste tekkimine, mis ei vasta kõnealuse turu normaalsetele tingimustele, võttes arvesse kaupade või osutatud teenuste liiki, ettevõtjate suurus ja arvu ning nimetatud turu suurust (vt selle

kohta eespool viidatud kohtuotsust Suiker Unie jt vs. komisjon, punkt 174; kohtuotsust Züchner, punkt 14, ja kohtuotsust Deere vs. komisjon, punkt 87).

- 118 Järelikult ning nagu nähtub ka asutamislepingu artikli 85 lõike 1 sõnastusest, tähendab kooskõlastatud tegevus peale ettevõtjatevahelise kooskõlastuse ka sellele kooskõlastusele järgnevat teatavat käitumist turul ja põhjuslikku seost nende kahe asjaolu vahel.
- 119 Seega on Esimese Astme Kohus teinud kooskõlastatud tegevuse mõiste tõlgendamisel õigusvea, arvates, et kooskõlastus tõi tingimata kaasa tagajärjed selles osalenud ettevõtjate käitumisele.
- 120 Sellest ei järeldu siiski, et vastuapellatsiooni peaks rahuldama. Nagu Euroopa Kohus on korduvalt otsustanud (vt eriti 9. juuni 1992. aasta otsust kohtuasjas C-30/91 P: Lestelle vs. komisjon, EKL 1992, lk I-3755, punkt 28), tuleb juhul, kui Esimese Astme Kohtu põhjenduste juures on tegemist ühenduse õiguse rikkumisega, kuid otsuse resolutiivosa on muude õiguslike asjaoludega põhjendatud, jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.
- 121 Peale selle tuleb esiteks eeldada – kui puuduvad vastupidist näitavad tõendid, mida peavad esitama huvitatud ettevõtjad –, et kooskõlastatud tegevuses osalevad ettevõtjad, kes jätkavad turul tegutsemist, arvestavad konkurentidelt saadud teabega, et määrata oma käitumine turul. Niisugune on olukord eriti siis, kui kooskõlastatud tegevust viiakse läbi regulaarselt, pika perioodi vältel, nagu see on Esimese Astme Kohtu tuvastatu kohaselt käesolevas asjas.
- 122 Teiseks kuulub selline kooskõlastatud tegevus, nagu eespool määratleti, asutamislepingu artikli 85 lõike 1 kohaldamisalasse, isegi kui sellel puudub turul konkurentsivastane mõju.
- 123 Esmalt tuleneb nimetatud sätte enda sõnastusest, et kooskõlastatud tegevus on keelatud igasugusest mõjust sõltumata, kui sellel on konkurentsivastane eesmärk, nagu ka ettevõtjatevahelised kokkulepped ja ettevõtjate ühenduste otsused.
- 124 Järgmiseks, kuigi kooskõlastatud tegevuse mõiste ise eeldab selles osalevate ettevõtjate tegevust turul, ei eelda see tingimata, et sellel tegevusel oleks konkreetne konkurentsi takistav, piirav või kahjustav mõju.
- 125 Viimaks, valitud tõlgendus ei ole asutamislepingu artikli 85 lõikes 1 kehtestatud keelu piirava iseloomuga kokkusobimatu (vt 29. veebruari 1968. aasta otsust kohtuasjas 24/67: Parke Davis, EKL 1968, lk 81, 109), sest ta vastab selles sättes kasutatud terminite sõnasõnalisele tähendusele, kaugeltki selle kohaldamisala laiendamata.
- 126 Seega jõudis Esimese Astme Kohus õiguslikult ebapiisavast põhjendatusest hoolimata õigustatult arvamusele, et kuna komisjon on küllaldaselt tõendanud Anici osalust kooskõlastamises, mille eesmärk on konkurentsi piiramine, ei pea ta esitama tõendeid selle kohta, et see kooskõlastus oleks avaldunud tegutsemises turul. Seega tuleb uurida, kas Anic on käesoleva kohtuotsuse punktis 121 esitatud eelduse ümber lükanud.
- 127 Esiteks väitis Anic polüpropüleenitootjate regulaarsete kohtumiste kohta, et ta määras oma hinnakäitumise turul sõltumata kohtumiste tulemusest ning kui tema ja teiste tootjate reaktsioonide vahel võis täheldada teatavat paralleelsust, tuli see toorainehindade muutumisest ja oli tootja tavakäitumine suure neliku valitsetaval turul. Selle kohta leidis Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 112 õigustatult, et selline

argument näitab parimal juhul ainult seda, et Anic jättis kohtumiste tulemused sihthindade määramise osas kasutamata.

- 128 Teiseks, mis puutub sellesse, et Anic saatis 1982. aasta oktoobri lõpul ICI-le oma soovid 1983. aasta esimese kvartali läbimüügi kohta ja oma ettepanekud teistele tootjatele määratavate kvootide kohta, mida Esimese Astme Kohus luges vaidlustatud kohtuotsuse punktis 176 piiratud ulatusega osalemiseks läbirääkimistel 1983. aasta esimeseks kvartaliks määratavate kvootide üle, selgub vaidlustatud kohtuotsuse punktist 172, et komisjon järeldas Anici poolt informatsiooninõudele saadetud vastuse lisadest õigustatult, et Anic jäi polüpropüleeniturule kuni 1983. aasta aprillini. Järelikult jätkas Anic sellel turul tegutsemist ka pärast eelnimetatud läbirääkimisi. Lisaks ei ole Anic väitnud, et tema edasist käitumist turul oleks määratud sõltumata tema kohtumistel osalemisest.
- 129 Sellest järeldub, et Esimese Astme Kohtu tehtud õigusveal ei ole mingit mõju vaidlustatud kohtuotsuse resolutiivosale, mis näib olevat muude õiguslike asjaoludega põhjendatud.
- 130 Neljandaks tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikast (vt eriti eespool viidatud kohtuotsust ACF Chemiefarma vs. komisjon, punkt 112), millele Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 198 viitab, et kokkuleppe mõiste asutamislepingu artikli 85 lõike 1 tähenduses tähendab seda, et selles osalevad ettevõtjad on väljendanud oma ühist tahet tegutseda turul teatud kindlal viisil.
- 131 Kui võrrelda seda kokkuleppe mõistet ja käesoleva kohtuotsuse punktides 118–125 käsitletavat kooskõlastatud tegevuse mõistet, selgub, et subjektiivselt vaatenurgast hõlmavad nad kokkurääkimise vorme, millel on sama iseloom ning mis erinevad üksteisest ainult intensiivsuse ja avaldumisviisi poolest.
- 132 Sellest järeldub, et kuigi kokkuleppe ja kooskõlastatud tegevuse mõiste sisaldavad osaliselt eri komponente, ei ole nad üksteisega kokkusobimatud. Järelikult ei pidanud Esimese Astme Kohus vastupidi Anici väidetule nõudma, et komisjon määratleks iga tuvastatud tegevuse kokkuleppeks või kooskõlastatud tegevuseks, vaid ta võis õigustatult jääda arvamusele, et komisjon määratles esimese võimalusena teatavat käitumist „kokkuleppena” ja teise võimalusena muud käitumist „kooskõlastatud tegevusena”.
- 133 Viiendaks tuleb rõhutada, et see tõlgendus ei ole asutamislepingu artikli 85 lõikes 1 kehtestatud keelu piirava iseloomuga kokkusobimatu (vt eespool viidatud kohtuotsust Parke Davis, lk 109). Loomata kaugeltki uut rikkumise vormi, piirdub see tõlgendus möönmisega, et kui üks rikkumine sisaldab mitut tegutsemisviisi, võivad need küll vastata eri määratlustele, kuid neid kõiki käsitleb sama säte ja nad kõik on võrdselt keelatud.
- 134 Kuuendaks tuleb märkida, et vastupidi Anici väidetule ei too selline tõlgendus kaasa vastuvõetamatuid tagajärgi tõendamisel ega riku asjaomaste ettevõtjate kaitseõigust.
- 135 Ühest küljest on komisjon ikka kohustatud tõendama, et kõik tuvastatud tegevused kuuluvad asutamislepingu artikli 85 lõike 1 kohaldamisalasse kas kokkuleppe, kooskõlastatud tegevuse või ettevõtjate ühenduse otsusena.
- 136 Teisest küljest on ettevõtjatel, kellele rikkumises osalemist ette heidetakse, võimalik vaidlustada igale üksikule tegevusele komisjoni antud määratlust või määratlusi, väites, et see ei ole esitanud tõendeid väidetavate eri vormi rikkumiste koostiselementide kohta.

- 137 Seitsmendaks ja viimaks, mis puutub Anici väitesse, et see tõlgendus seab talle vastutuse teiste ettevõtjate tegevuse eest, kattuvad tema argumendid teise väite raames esitatud argumentidega ja tuleb samadel põhjustel tagasi lükata.
- 138 Kokkuvõttes on neljas väide osaliselt põhjendatud, kuivõrd seal heidetakse Esimese Astme Kohtule ette õigusvea tegemist kooskõlastatud tegevuse mõiste tõlgendamisel, kuid see viga ei saa siiski põhjustada vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist. Ülejäänud osas tuleb see väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Vastutuse ekslik omistamine

- 139 Oma viienda väitega väidab Anic, et Esimese Astme Kohus on teinud õigusvea, mis avaldub lisaks ka põhjendamisveas, sest ta kiidab heaks topeltkriteeriumi kohaldamise, et teha kindlaks ettevõtja, kellele ühenduse õiguse rikkumist süüks arvata. See viga seisneb selles, et vaheldumisi rakendatakse õigusliku järjepidevuse ja ettevõtja majanduslik-funktsionaalse järjepidevuse kriteeriumi, eelistades seda, mis osutub parajasti otstarbekamaks, et juhul, kui rikkumise ajal äriühingu juhtimise eest vastutanud isik on kadunud, ei jääks äriühing karistamata.
- 140 Anic väidab, et selline lähenemine ei ole kohane, sest selle rakendamisel esineb ebakindlust, see ei taga õigussuhete kindlust, see võib avalduda diskrimineerivas kohtlemises ja võimaldab äriühingutel kasutada strateegiaid, mis tagavad neile karistamatuse.
- 141 Käesoleval juhul diskrimineeriti „binoomi” Anic/SIR, võrreldes Saga Petrokjemi / Statoiliga. Saga Petrokjemi toimepandud rikkumise puhul kasutas komisjon eelistatult ettevõtja majandusliku järjepidevuse kriteeriumi: et vastutav juriidiline isik oli kadunud, langes vastutus Statoilile, kellega see isik oli liidetud. Anicit loeti seevastu vastutavaks nii nende tegude ja rikkumiste eest, mida heideti ette SIRile – äriühingule, mille ta omandas 1980. aastal –, kui ka väidetava osaluse eest polüpropüleenikartellis, kuigi ta andis oma tegevuse selles valdkonnas üle Montele. Esimese Astme Kohus, kes oleks pidanud valima kõige sobivama kriteeriumi ja selle juurde kindlaks jääma, toetas nende kriteeriumide diskrimineerivat kohaldamist komisjoni poolt ja hoidus Anici sõnastatud kahtlustele punktis 240 vastamast.
- 142 Komisjon rõhutab esmalt, et Esimese Astme Kohus ei kohaldanud mingeid topeltkriteeriume sel lihtsal põhjusel, et tal tuli otsustada Anici hagi üle, sest Statoil hagi ei esitanud. Järgmiseks ei olnud vaja mitte ainult kindlaks teha rikkumise toime pannud ettevõtjat, vaid selleks, et otsust saaks eriti trahvi osas täita, ka määrata kindlaks õigussubjekt, kes selle ettevõtja tegevuse eest vastutab. Viimaseks, Anic esitab väiteid, mida tuleb lugeda põhjendamatuks Esimese Astme Kohtu tuvastatud asjaolude tõttu, eriti mis puutub SIRi tegude väidetavasse omistamisse Anicile.
- 143 Lisaks leiab komisjon, et selle väite saab kuulutada vastuvõetamatuks, sest see on liiga üldine. Igal juhul valiti Statoil polüpropüleeniootsuse adressaadiks seepärast, et ta oli Saga Petrokjemi üle võtnud. Anic käitus aga turul üheainsa äristrateegiaga tervikuna ja müüs oma polüpropüleenitootmise tegevuse enne eelnimetatud otsuse tegemist Montele, eksisteerides siiski endiselt juriidilise isikuna.

- 144 Selles osas tuleb esmalt rõhutada, et väite kohta, mis puudutab SIRi tegude väidetavat omistamist Anicile, märkis Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 241, et kui ta hindas komisjoni tuvastatud faktilisi asjaolusid, ilmnis, et Anici rikkumine tuvastati üksnes tema enda tegude põhjal. Apellatsioonimenetluse raames ei ole Euroopa Kohtu ülesanne Esimese Astme Kohtu tuvastatud asjaolusid kahtluse alla seada.
- 145 Järgmiseks, mis puutub Anici etteheitesse, et Esimese Astme Kohus on vastutuse rikkumise eest talle omistanud, kuigi ta on oma polüpropüleenialase tegevuse Montele üle andnud, eirab Anic isikliku vastutuse põhimõtet ja jätab tähelepanuta Euroopa Kohtu praktikast (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsust Suiker Unie jt vs. komisjon, punktid 80 ja 84) tuleneva otsustava tähtsusega asjaolu, et nn majandusliku järjepidevuse kriteeriumi saab kasutada ainult juhul, kui ettevõtja tegevuse eest vastutav juriidiline isik on lakanud pärast rikkumise toimepanekut juriidiliselt eksisteerimast. Järelikult ei ole nende kriteeriumide rakendamine ka õiguskindluse põhimõttega kuidagi vastuolus.
- 146 Viimaks leidis Esimese Astme Kohus punktis 240 õigustatult, et ta ei pea vastama küsimustele faktiliste olukordade kohta, millel ei ole käesoleva juhtumiga pistmist. Samuti ei ole Euroopa Kohtul vaja otsustada võtete üle, mida võidakse rakendada just selleks, et konkurentsieeskirjade rikkumise eest mõistetud karistustest pääseda.
- 147 Seega ei saa toetada ka viiendat väidet.

Rikkumise raskusastme ekslik hindamine

- 148 Oma kuuenda väitega kritiseerib Anic Esimese Astme Kohut seepärast, et see ei võtnud piisavalt arvesse tema väga kõrvalist rolli väidetavas kartellis ning teatas, et rahuldub komisjoni tuvastatud asjaoludega. Anici ja SIRi ühinemise tõttu on Anici tegelikku suurust moonutanud küllaltki ebatäpsed arvanded, mille Anic vastupidi vaidlustatud kohtuotsuse punktis 274 mainitule Esimese Astme Kohtu istungil vaidlustas. Rikkumise mõju osas jättis Esimese Astme Kohus arvesse võtmata iga ettevõtja eraldi käitumise, eirates kriminaalvastutuse isiklikkust. Vastupidi sellele, mida komisjon väidab, ei tahtud selle kriitikaga faktiliste küsimuste üle uuesti arutelu avada, sest Esimese Astme Kohus peab määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 kohaselt otsustama rikkumise raskusastme üle.
- 149 Anici väite kohta, et Esimese Astme Kohus ei võtnud piisavalt arvesse tema piiratud rolli kartellis, märgib komisjon, et see etteheide on vastuvõetamatu, sest sellega tahetakse tuvastatud faktiliste asjaolude üle uuesti arutelu avada. Kriminaalvastutuse isiklikkuse kohta meenutab komisjon, et ta juba võttis ettevõtjate vastutuse suuremat või väiksemat raskusastet arvesse, mõistes kõige suuremad trahvid neljale ettevõtjale, kes olid konkurentsivastase skeemi eest kõige rohkem vastutavad.
- 150 Selle kohta tuleb kõigepealt meenutada, et kohtupraktika kohaselt tuleb juhul, kui rikkumise on pannud toime mitu ettevõtjat, uurida iga ettevõtja osalemise suhtelist raskusastet (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsust Suiker Unie jt vs. komisjon, punkt 623). Esimese Astme Kohus tõdes aga vaidlustatud kohtuotsuse punktis 264, et komisjon on Anici rolli rikkumises osalemise vältel õigesti tuvastanud ja et Anicile määratava trahvi arvutamisel tugines ta sellele õigustatult. Seega ei saa ette heita, et Esimese Astme Kohus oleks selles suhtes teinud õigusvea.

- 151 Järgmiseks, kuna see väide püüab kahtluse alla seada Esimese Astme Kohtu poolt punktis 274 välja toodud asjaolu, et selle kohtu menetluses esitas komisjon asjakohaseid arvandmeid Anici suuruse kohta ühenduse polüpropüleeniturul ja Anic nende õigsust ei vaidlustanud, puudutab väide faktilisi küsimusi, mida ei saa apellatsioonimenetluse raames uurida.
- 152 Viimaks, Esimese Astme Kohus ei pidanud rikkumise mõju arvessevõtmise üle otsustades üksikute ettevõtjate käitumist eraldi uurima, sest nagu ta punktis 280 õigustatult rõhutas, ei võeta trahvi üldise taseme määramisel arvesse mõju, mis tuleneb tegelikust käitumisest, mida ettevõtja väidab olevat järginud, vaid mõju, mis tuleneb kogu rikkumisest, milles ta osales.
- 153 Järelikult tuleb ka kuues väide tagasi lükata.

Ekslikult määratud trahvisumma

- 154 Oma seitsmenda väitega väidab Anic, et trahvisummat uuesti üle vaadates tegi Esimese Astme Kohus õigusvea, sest ta ei võtnud määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 loetletud tegureid vajalikul määral arvesse ei Anici rikkumise kestuse ega raskusastme osas. Mis puutub kestusesse, siis Anic lõpetas igasuguse tegevuse, mis võiks kujutada endast asutamislepingu artikli 85 rikkumist, 1982. aasta juunis, mitte sama aasta oktoobris. Seega oleks Esimese Astme Kohus pidanud trahvisummat rohkem vähendama, võttes arvesse salakokkuleppega seotud tegevuse lühemat kestust.
- 155 Raskusastme kohta väidab Anic, et ei komisjon ega Esimese Astme Kohus ei hinnanud õigesti tema rolli salajastes kokkulepetes, polüpropüleenitarnete suurust ühenduses ega käivet.
- 156 Esimese punkti puhul eristas komisjon suurt nelikut ja teisi tootjaid, kuid ei eristanud teisi tootjaid nende osalemise astme järgi oletatavas kartellis.
- 157 Turuosa kohta selgub tabelist, mille komisjon esitas vastuseks ühele Esimese Astme Kohtu küsimusele, et polüpropüleeniootsus põhineb 1983. aasta andmetel (2,8%), mis on täiesti asjakohatud, sest Anic lõpetas rikkumises osalemise 1982. aastal (mil tema turuosa oli 2,43%, mitte 2,7%, nagu näitab nimetatud otsusele lisatud tabel 1).
- 158 Viimaks väitis Anic oma käibe kohta Esimese Astme Kohtule – ilma et see oleks seda arvesse võtnud –, et 1982. aastal oli see 32 966 miljardit Itaalia liiri, samas kui komisjon võttis aluseks 25 miljoni eküü ehk 36 790–38 636 miljardi Itaalia liiri suuruse käibe. Kuna komisjon on selgitanud, et 25 miljoni eküü suurune käibe tuleneb sellest, et rakendati 1982. aasta vahetuskurssi, vastab Anic, et komisjon ei oleks tohtinud 1986. aastal mõistetud trahvisumma määramiseks kasutada 1982. aasta vahetuskurssi. Tegelikult kasutati 1986. aasta vahetuskurssi, kui 750 000 eküü suurune trahvisumma konverteeriti 1 103 692 500 Itaalia liiriks. Selle ebajärjekindluse tulemus on tõeline viga komisjoni poolt Esimese Astme Kohtule esitatud tabelis: Anicile mõistetud trahv ei ole mitte 2,5% tema 1982. aasta käibest, vaid 3,35%. Seega on ilmne, et trahviks määrati suurem summa kui see, mis oleks tulnud käibe alusel määrata, või et arvesse võetud käibe oli 1982. aasta tegelikust käibest palju suurem. Mõlemal juhul mõjutasid komisjoni esitatud vasturääkivad ja ekslikud andmed Esimese Astme Kohtu hinnangut.

- 159 Komisjon leiab, et argumentidega, mis põhinevad rikkumise lühemal kestusel, mida tema vaidlustab, ja sellel, et Esimese Astme Kohus kaalus rikkumise raskusastme hindamisel eri tegureid valesti, tahetakse kahtluse alla seada faktilisi asjaolusid.
- 160 Anici turuosa määramise kohta meenutab komisjon, et Esimese Astme Kohtule esitatud tabel koostati pärast polüpropüleeniootsuse vastuvõtmist ja trahvisummade määramiseks ei kasutatud ühtegi matemaatilist tehet. Tabeli mõte oli pakkuda kõigi ettevõtjate kohta võrreldavaid andmeid, mis selgitab, miks on märgitud Anici 1983. aasta turuosa, nagu teistelgi ettevõtjatel.
- 161 Viimaks, mis puutub käibesse, vastab Anici esitatud 32 966 miljardi Itaalia liiri suurune summa 1982. aasta keskmise kursi järgi sisuliselt komisjoni esitatud 25 miljoni eküü suurusele summale.
- 162 Esmalt selgub rikkumise kestuse osas Esimese Astme Kohtu hinnangutest rikkumise tuvastamise kohta, mis on võetud kokku punktides 259 ja 260, et rikkumine lõppes 1982. aasta oktoobris ning 1982. aasta keskpaigast alates lõpetas Anic osalemise polüpropüleenitootjate regulaarsetel kohtumistel ja ühistes kavatsustes, mis nende käigus tekkisid. Lisaks ilmneb punktist 261, et Esimese Astme Kohus vähendas selle tulemusel Anicile mõistetavat trahvisummat. Et Anici esitatud kriitika rikkumise tuvastamisega seotud hinnangute kohta on tagasi lükatud, ei ole neid trahvi arvutamise osas vaja arvesse võtta.
- 163 Teiseks kattuvad etteheited, mis puudutavad Anici rolli selles rikkumises ja tema suurust ühenduse polüpropüleeniturul, kuuenda väite raames esitatud etteheidetega ning need tuleb samadel põhjustel tagasi lükata.
- 164 Kolmandaks, kuivõrd Anici kriitika puudutab tema 1982. aasta käibe arvessevõtmist, tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt (vt eriti 7. juuni 1983. aasta otsust liidetud kohtuasjades 100/80–103/80: *Musique Diffusion française jt vs. komisjon*, EKL 1983, lk 1825, punkt 120, ja 12. novembri 1985. aasta otsust kohtuasjas 183/83: *Krupp Stahl vs. komisjon*, EKL 1985, lk 3609, punkt 37) on trahvi suuruse määramisel mõistlik arvesse võtta nii ettevõtja kogukäivet, mis on üks, olgugi ligikaudne ja ebatäiuslik ettevõtja suuruse ja majandusliku võimsuse näitaja, kui ka seda käibe osa, mis tuleneb rikkumise esemeks olnud kaupadest ja võib seega näidata selle rikkumise ulatust.
- 165 Seega tuleb selleks, et hinnata ettevõtja suurust ja majanduslikku võimsust rikkumise ajal, kasutada tolle aja vahetuskurssi, mitte trahvi mõistmise otsuse vastuvõtmise hetke oma. Vastupidisel juhul moonutataks rikkumises osalenud ettevõtjate suhtelist suurust sellega, et võetaks arvesse kõrvalisi ja meelevaldseid faktilisi asjaolusid, nt riikide omavääringute kursikõikumist hilisemal perioodil. See-eest on ilmne, et eküüdes ja riikide omavääringus määratud trahvisummad tuleb konverteerida otsuse vastuvõtmise ajal kehtinud vahetuskursside järgi, et selle tase ei muutuks nende ettevõtjate jaoks, kes asuvad teistsugust vääringut kasutavates riikides.
- 166 Järelikult tuleb ka seitsmes väide tagasi lükata.
- 167 Et ühtegi Anici väidet ei ole vastu võetud, tuleb kogu tema vastuapellatsioon rahuldamata jätta.

Komisjoni apellatsioon

Vastuvõetavus

- 168 Anic vaidlustab esimest korda komisjoni apellatsiooni vastuvõetavuse oma vasturepliigis, väites, et komisjonil puudub menetluse algatamise huvi. Komisjon kinnitas, et ta esitas oma apellatsiooni, et saada põhimõttelist selgitust, ilma et tal oleks konkreetset huvi Esimese Astme Kohtu otsustatud trahvimäära muutmise vastu. Apellatsiooni esitamist võimaldav huvi on aga ainult huvi Esimese Astme Kohtu otsuse resolutiivosa muutmise vastu. Kui komisjon teatab, et ta on valmis resolutiivosas märgitud Anici trahvisummaga nõustuma, ei ole kohtuprotsessil enam alust.
- 169 Lisaks väidab Anic, et Esimese Astme Kohtu arutluskäik on vaidlustatud otsuses täpselt samasugune nagu paralleelses kohtuasjas T-11/89: Shell vs. komisjon, milles tehti 10. märtsi 1992. aasta otsus (EKL 1992, lk II-757). Selle viimatimainitud kohtuotsuse vastu komisjon siiski apellatsiooni ei esitanud, mida võiks selgitada sellega, et kohtuasjas Shell vs. komisjon vähendati trahvi väiksema protsendi võrra, või asjaoluga, et kohtuotsus Shell vs. komisjon tehti pärast Esimese Astme Kohtu PVC-kohtuotsust, s.t siis, kui komisjoni õigustalituse tähelepanu oli koondunud viimasele kohtuotsusele reageerimisele. Kummalgi juhul on Anic diskrimineerimise ohver.
- 170 Komisjon väidab vastu, et apellatsiooni ei saa tagasi lükata isegi juhul, kui ta on, nagu Anic väidab, seda ettevõtjat diskrimineerinud, esitades käesolevas kohtuasjas apellatsiooni, jättes samas selle Shell'i asjas tegemata.
- 171 Selles osas piisab, kui esiteks rõhutada, et EÜ Kohtu põhikirja artikli 49 kolmanda lõigu kohaselt võivad liikmesriigid ja ühenduste institutsioonid otsuse edasi kaevata isegi siis, kui nad ei astunud menetlusse Esimese Astme Kohtus, välja arvatud ühenduste ja nende teenistujate vaheliste vaidlustega seotud asjade puhul. Seega ei pea ühenduse institutsioonid esitama mingeid tõendeid selle kohta, et neil on Esimese Astme Kohtu otsuse edasikaebamiseks huvi, olenemata sellest, kas nad olid esimese astme kohtuvaidluse osalised või mitte.
- 172 Teiseks on kõigil osalistel õigus hinnata, kas neil on vaja Esimese Astme Kohtu otsuse vastu apellatsioon esitada või mitte, ning Euroopa Kohtu ülesanne ei ole kontrollida, komisjon selles suhtes tehtud valikuid.
- 173 Järelikult on Anici vastuväited komisjoni väidetava huvipuuduse või Anici väidetava diskrimineerimise kohta täiesti põhjendamatud, nii et komisjoni apellatsioonkaebust tuleb sisuliselt uurida.

Põhiküsimus

Üldist

- 174 Komisjon täpsustab, et ta ei vaidlusta neid kohtuotsuse osi, millega Esimese Astme Kohus tühistas polüpropüleeniootsuse selle osa, kus kuulutatakse, et Anic osales rikkumises enne 1978. aasta lõppu või 1979. aasta algust ning pärast 1982. aasta oktoobri lõppu, (resolutiivosa punkti 1 esimene taane) ja kus ta trahvi vastavalt vähendas. Tema

apellatsioonkaebus puudutab neid vaidlustatud kohtuotsuse osi, millega Esimese Astme Kohus tühistas polüpropüleeniootsuse selle osa, kus kuulutatakse, et Anic osales lisameetmetes, mille eesmärk oli hõlbustada kokkulepitud hindade rakendamist kas pärast 1982. aasta keskpaika (resolutiivosa punkti 1 teine taane) või kogu perioodi vältel (resolutiivosa punkti 1 kolmas taane), ja kus ta trahvi vastavalt vähendas (resolutiivosa punkt 2).

- 175 Komisjoni jaoks ületab selle küsimuse tähtsus käesoleva kohtuasja piirid, sest küsimus on selle põhimõtte kinnitamisest, mille kohaselt juhul, kui ettevõtjate rühm lepib kokku mingi toote hinnataseme hoidmises, vastutab iga ettevõtja kõigi hinna säilitamise meetmete eest, isegi nende eest, milles ta tegelikult ei osalenud. Tagajärjed trahvimääradele on teisejärgulise tähtsusega, kuid need toetaksid komisjoni huve, kas või menetluslikust vaatenurgast.

Polüpropüleeniootsuse ekslik tõlgendamine

- 176 Oma esimeses väites leiab komisjon, et Esimese Astme Kohus tõlgendas tema otsust ekslikult, omistades talle avaldusi, mida seal ei ole. Tegelikult ei ole ta kavatsenud selle otsuse artikliga 1 väita, nagu oleks Anic osalenud kõigis või osas seal mainitud tegevustes, vaid et ta on nagu teisedki ettevõtjad vastutav kogu rikkumise eest, seega ka nende toimingute eest, milles ta otseselt ei osalenud. Seega tühistas Esimese Astme Kohus polüpropüleeniootsuse osa, mida ei olnud olemas.
- 177 Komisjoni väitel rikkus viisteist asjaomast ettevõtjat asutamislepingu artiklit 85, osaledes konkurentsivastases korralduses, mis oli mõeldud polüpropüleeni hinna säilitamiseks ja mille peamine eesmärk oli panna paika müügi miinimumhinnad, millega kaasnesid lisameetmed, mille eesmärk oli hõlbustada selle eesmärgi elluviimist. Kõik ettevõtjad ei osalenud kõigis lisameetmetes, kuid polüpropüleeniootsus pani igale ettevõtjale vastutuse kokkuleppe kui terviku eest. Selle otsuse kohaselt ei ole tegemist mitme rikkumise, vaid üheainsa rikkumisega, isegi kui trahvisumma määramisel võetakse arvesse iga ettevõtja suuremat või väiksemat rolli. Seega kuulutati polüpropüleeniootsuse artiklis 1, et ettevõtjad olid ajavahemiku jooksul, mis määrati iga ettevõtja puhul eraldi kindlaks, vastutavad rikkumise eest, mis avaldus viie erineva tegutsemisviisina, ilma et oleks täpsustatud ettevõtjaid, kes oleksid ühe või teisega neist tegelenud, või kuupäevi, millal nad seda tegid.
- 178 Vaidlustatud kohtuotsuse resolutiivosa tundub seevastu eeldavat vastutuse omistamist kogu rikkumise eest, eraldi vastutuse omistamisest eri tegutsemisviiside eest, milles see rikkumine seisneb: ühe ja teise lõppemise kuupäevad ei pruugi kokku langeda ja trahvi juures võeti arvesse nii seda erinevust kui ka konkreetset tegevuses mitteosalemist. See näitab, milline tagajärg on erinevusel üheainsa rikkumise mõiste ja selle vahel, kuidas Esimese Astme Kohus seda kohaldas.
- 179 Anic leiab, et komisjoni seisukohta, mis ei võta arvesse, kas ja kuidas iga ettevõtja tegelikult osales üksikutes konkurentsivastase skeemi rakendamiseks mõeldud tegevustes ja tegevusi, mis võivad konkreetset juhul võtta kokkuleppe või kooskõlastatud tegevuse kuju, saab kaitsta ainult siis, kui väita, et kokkuleppe ja kooskõlastatud tegevuse mõistetel ei ole mingit sisulist erinevust. Selline väide oleks aga vastuolus põhimõtetega, mille Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 198 ja 200 Euroopa Kohtu praktika alusel esitas. Sellest nähtub, et kokkuleppe eeldab igal juhul ühist kavatsust, samas

kui kooskõlastatud tegevus seisneb teadlikult paralleelses tegevuses. Nende kahe mõiste vahel ei ole mitte üksnes kvantitatiivne, vaid ka kvalitatiivne erinevus, sest kokkulepe võib olla ühise kavatsuse tulemus, ilma et see reaalses tegevuses avalduks, samas kui kooskõlastatud tegevus tuleneb tegelikust käitumisest, milles teadlik paralleelsus või ettevõtjate tegevuse kooskõlastatus avaldub. Sellest järeldub, et tegelik käitumine saab üheainsa rikkumise väljenduseks olla ainult siis, kui see rikkumine seisneb kokkuleppes. Sellisel juhul tuleks aga kokkuleppe ja eriti selle aluseks olevate ühise kavatsuse olemasolu tõendada, mida komisjon polüpropüleeniootsuses ei teinud.

- 180 Anic leiab, et komisjoni viidatud tõlgendusviga on pseudoprobleem, millel puuduvad tegelikud tagajärjed. Komisjon ei omistanud talle küll mitut eri rikkumist, vaid selles, et ta osales ühesainsas rikkumises; kuid see üksainus rikkumine koosneb mitmest eri tegevusviisist. See, mida komisjon eri asjaomastele ettevõtjatele ette heidab, on eri ulatuses osalemine polüpropüleeniootsuse artiklis 1 loetletud tegevustes, mis moodustavad rikkumise. Üksainus rikkumine, mida neile tegevusviisidele viidates ei hõlmata, on Anici väitel sisutu.
- 181 Komisjon kasutas üheainsa rikkumise mõistet, et süüdistada ettevõtjaid kõigis rikkumisega hõlmatud tegevusviisides, vabastades end kohustusest esitada tõendeid iga ettevõtja tegevuse kohta. Sõnastust, mida komisjon otsustas polüpropüleeniootsuses kasutada, kasutab kaudselt ka Esimese Astme Kohus, võttes üle üheainsa rikkumise mõiste ja eristades rikkumise eri elemente ainult selleks, et piiritleda selle ajalist kestust ja hinnata õigemini iga ettevõtja vastutuse määra. Kokkulepe ja kooskõlastatud tegevus avalduvad teatavas ettevõtjate käitumises. Seega ei saa Esimese Astme Kohtule ette heita, et ta tühistas polüpropüleeniootsuse osad, kus Anic tunnistati süüdi käitumises, mida talle ei saanud süüks arvata, kuna see ei olnud õiguslikult piisavalt tõendatud.

Põhjenduste ja resolutiivosa vasturääkivus

- 182 Oma teises väites leiab komisjon, et vaidlustatud kohtuotsuses on vasturääkivus. Ühest küljest nõustus Esimese Astme Kohus punktides 203 ja 204 polüpropüleeniootsuse aluseks olnud faktiliste asjaolude määratlusega ja seega ka üheainsa rikkumise väitega. Teisest küljest tühistas ta selle otsuse osaliselt põhjendusel, et ei ole tõendatud Anici osalemine teatud tegevustes, mis pandi toime asjaomasel perioodil, kuigi need tegevused on selle rikkumise osad, mida Esimese Astme Kohus loeb üheksainsaks rikkumiseks. See vasturääkivus esineb isegi vaidlustatud kohtuotsuse resolutiivosas. Samas kui punkti 1 esimeses taandes on viidatud rikkumisele kui tervikule, mis on ajaliselt piiratud, välistatakse teises ja kolmandas taandes Anici vastutus sel viisil piiratud perioodi vältel toime pandud tegude eest, kuigi need on rikkumise osad. Kokkuvõttes heidab komisjon Esimese Astme Kohtule ette, et see ei võta Anicit vastutusele rikkumise kui terviku eest, mis oleks vastavuses üheainsa rikkumise väitega, vaid eristab eri tegusid, justkui oleks tegemist eraldi rikkumistega.
- 183 Komisjoni väitel jagab Anic tema seisukohta üheainsa rikkumise mõiste osas ja asjaolu osas, et Esimese Astme Kohus ei ole seda mõistet õigesti kohaldanud. Poolte arvamused lahknevad üksnes sellest kriitikast tuletatud järelduste osas, sest komisjon leiab, et Esimese Astme Kohus ei oleks pidanud Anicit tervenisti ega osaliselt vabastama vastutusest rikkumist moodustavate tegutsemisviiside eest, samas kui Anic leiab, et tema osalemine rikkumises lõppes samal ajal kui tema osalemine kohtumistel, s.t 1982. aasta keskel, mitte 1982. aasta oktoobris. Anici väide puudutab faktilisi küsimusi ja on seega

vastuvõetamatu, kuid isegi kui Euroopa Kohus peaks selles punktis Aniciga nõustuma, oleks see ettevõtja vastutav kogu rikkumise eest kuni 1982. aasta keskpaigani, nii et vaidlustatud kohtuotsuse resolutiivosa punkti 1 teine ja kolmas taane tuleks igal juhul tühistada.

- 184 Anic leiab, et vaidlustatud kohtuotsuse põhjenduste ja resolutiivosa vahel ei ole komisjoni viidatud tähenduses mingit vastuolu. Esimese Astme Kohus oleks pidanud minema hoopis lõpuni, tuletades tuvastatud faktilistest asjaoludest ja põhjendustes esitatud põhimõtetest vajalikud järeldused, s.t et Anic ei ole konkurentsivastases skeemis osalenud. Nagu Anic oma vastuapellatsioonis selgitas, ei tõendatud tema puhul nelja viiest tegutsemisest, mida loeti konkurentsivastase skeemi elluviimiseks hädavajalikuks. Neil asjaoludel ei saa kokkuleppes või kooskõlastatud tegevuses osalemine seisneda kõigest kohtumistel osalemises.
- 185 Ka üldisemalt tuleks kõigi väidetava kooskõlastatud süsteemi elementide osas tõendada, et Anic rakendas neid. Ühegi ette heidetud tegevuse puhul ei ole aga tõendatud, et Anic oleks võetud kohustusi ellu viinud, nt hindade samaaegse tõstmise teel või talle määratud koguste järgimise teel. Isegi 1983. aasta oktoobri pidamine perioodi lõpuks on vaieldav, sest sel kuupäeval oli üleandmine Montele juba jõustunud, kohtumistel osalemine oli lõppenud 1982. aasta mais või 1982. aasta keskpaiku ning ICI-le saadetud teade soovitatavate müügiimahtude kohta ei ole piisav, et kujutada endast kooskõlastatud tegevuses osalemist. Et nende soovide saatmisel puudub seega igasugune tähtsus, jääb järele ainult Anici osalemine kohtumistel, millel puudusid tagajärjed ja mis on ebapiisav, et seada Anicile vastutust kogu rikkumise eest.
- 186 Kogu vaidlustatud kohtuotsus põhines ettekujutusel, et tootjate kohtumistel osalemine on vajalik ja piisav tõend selle kohta, et Anic osales konkurentsivastases skeemis. Järelikult välistas Esimese Astme Kohus Anici osalemise konkurentsivastases skeemis iga perioodi jooksul, mil Anici osalemist kohtumistel ei ole tõendatud, ning igas nende perioodidega seotud algatuses. Esimese Astme Kohtu loogika järgi tuleks arvata, et isegi perioodide puhul, mille kohta otsustati, et Anic osales kogu konkurentsivastases skeemis, on välistatud tema vastutus tegevuse eest, mis kavandati kohtumistel, kus ta ei osalenud. Seega on komisjoni kriitika põhjendamatu, ilma et Anic peaks ühinema Esimese Astme Kohtu arutluskäiguga.
- 187 Perioodi osas, mis järgneb 1978. aasta lõpule või 1979. aasta algusele, jaotub Esimese Astme Kohtu uurimine rikkumise eri elementide vahel, kuid tema arutluskäik põhineb endiselt kohtumistel ja konkurentsivastases skeemis osalemise lahutamatusel. Hinnakokkulepete ja kvootide kohta väidab Anic eriti, et tema puudumisest 1982. aasta keskpaigale järgnenud kohtumistelt järeldub, et ta jäi sellele perioodile järgnevatest algatustest kõrvale. Ka hinnaalgatuste elluviimise soodustamiseks mõeldud meetmete osas näitab puudumine kohtumistelt, kus need meetmed vastu võeti, et ta jäi nende raames kokku lepitud algatustest kõrvale.
- 188 Anic ei toeta üheainsa rikkumisena määratlemist. Oletades, et mitme ettevõtja poolt mitme aasta jooksul kasutusele võetud eri tegutsemisviiside vahel on põhjuse ja tagajärje seos, ei ole eri rikkumised üksainus faktiline asjaolu, neil on oma iseloom ja neid tuleks vaidlustada eraldi. Komisjoni väitega saab seletada, kuidas Anicit loeti hinnaalgatuste või kvootide eest vastutavaks, ilma et oleks tõendatud, et ta rakendas neid tegelikult: piisavaks loeti tema vaimset panust. Siiski ei tohiks isegi selline konstruktsioon seada ettevõtjale vastutust tegude eest, milles ta kas või vaimselt ei osalenud.

- 189 Isegi kui koos Esimese Astme Kohtuga oletada, et kohtumised olid tootjate kooskõlastatud süsteemi otsustava tähtsusega osa, on vaidlustatud otsuse põhjenduste ja resolutiivosa vastuolu Anici viidatud tähenduses ikkagi ilmne. Et vaidlustatud otsuse punktide 91 ja 100 järgi ei ole Anici osalemine kohtumistel pärast 9. juunit 1982 tõendatud, ei saa talle süüks arvata ühtegi sellest kuupäevast hilisemat algatust. Tema osalemine väidetavas kartellis lõppes järelikult koos kõigi sellest tulenevate tagajärgedega 1982. aasta juunis, mitte oktoobris.
- 190 Seda arvesse võttes tuleb komisjoni apellatsioonkaebuses esitatud kaht väidet uurida koos. Nende etteheidete põhjendatuse üle otsustamiseks tuleb esmalt kontrollida, kas polüpropüleeniootsusel on tõepoolest selline sisu ja ulatus, nagu komisjon talle omistab, seoses igale ettevõtjale, sh Anicile kogu rikkumise eest vastutuse seadmisega. Kui see on nii, tuleb järgmiseks hinnata, kas vaidlustatud kohtuotsuse põhjendused ja resolutiivosa sisaldavad tõepoolest vasturääkivust polüpropüleeniootsuse tõlgendamise osas, nagu komisjon väidab. Vajaduse korral tuleb Euroopa Kohtul kolmandaks ka kontrollida, ega polüpropüleeniootsus ei riku talle komisjoni antud tõlgenduses asutamislepingu artikli 85 lõiget 1, selle sätte rikkumise eest tekkiva vastutuse isiklikkuse põhimõtet, tõendamiseeskirju ja kaitseõigust, nagu väidab Anic.
- 191 Esmalt tuleb nentida, et polüpropüleeniootsuse artikkel 1 heidab asjaomastele ettevõtjatele ette, et need osalesid eri perioodidel kokkuleppes ja kooskõlastatud tegevuses, mille raames sooritati selle sätte punktides a–e kirjeldatud rikkumisi. Selline sõnastus kinnitab väidet, mille kohaselt tahtis komisjon panna kõigile asjaga seotud ettevõtjatele vastutuse kõigi niiviisi kirjeldatud rikkumiste eest.
- 192 Seda tõlgendust toetab ka polüpropüleeniootsuse põhjendus. Kõneledes rikkumise elementidest, mille ta määratles punktis 81 üheainsa jätkuva „kokkuleppena”, märkis komisjon punktis 83, et „järeldest, mille kohaselt tegemist oli üheainsa alalise kokkuleppega, ei mõjuta kuidagi asjaolu, et vältimatult ei saanud mõned tootjad osaleda kõigil kohtumistel”. [Siin ja edaspidi on osundatud otsust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.] Samuti täpsustas ta, et „kõik ettevõtjad, kellele käesolev otsus on adresseeritud, võtsid osa üldiste plaanide kavandamisest ja üksikasjadele pühendatud aruteludest” ning et „nende vastutuse määr ei vähene sellest, kui nad juhtumisi puudusid ühelt või teiselt konkreetselt istungilt (või Shelli puhul kõigilt täiskogu istungitelt)”.
- 193 Polüpropüleeniootsuse aluseks olev käsitlus saab eriti selge väljenduse sealsamas punktis 83, kus komisjon märgib, et „käesoleva juhtumi olemus seisneb tootjate ühenduses märkimisväärse aja jooksul, et saavutada ühist eesmärki” ning et „kõik osalejad ei pea võtma mitte ainult oma otsesest rollist, vaid ka kokkuleppes [kui tervikust] tuleneva vastutuse. Iga tootja osalemise määra ei otsustata seega perioodi põhjal, mille kohta on leitud tema hinnajuhiseid, vaid kogu perioodi põhjal, mil ta oli ühise algatusega seotud”.
- 194 Mis puutub konkreetsemalt Anicisse ja Rhône-Poulenc SA-sse, kes lahkusid polüpropüleenisektorist enne kuupäeva, mil komisjon oma kontrollimised tegi, rõhutas komisjon punktis 83, et „nende viibimine kohtumistel ja osalemine taotluslikes müügimahtudes ja kvoodikavades nähtub siiski leitud dokumentidest. Kokkulepet tuleb käsitleda tervikuna ja nende ettevõtjate osalemine on leidnud tõendamist, hoolimata nende antud hinnajuhiste puudumisest”.

- 195 Eelnevast tuleb järeldada, et polüpropüleeniootsust tuleb tõlgendada nii, et see paneb Anicile vastutuse rikkumise kui terviku eest, sealhulgas selle osade eest, milles ta otseselt ei osalenud.
- 196 Teiseks tuleb nentida, et Esimese Astme Kohus otsustas samasuguse polüpropüleeniootsuse tõlgenduse kasuks mitmes vaidlustatud kohtuotsuse punktis, peamiselt selle resolutiivosa punkti 1 esimeses taandes, kus ta tühistas polüpropüleeniootsuse artikli 1 selles osas, milles tuvastati, et Anic osales rikkumises enne 1978. aasta lõppu või 1979. aasta algust ja pärast 1982. aasta oktoobri lõppu. See sõnastus annab kaudselt mõista, et Esimese Astme Kohtu arvates on Anic vastutav üheainsa rikkumise eest kogu tema osalemise perioodi jooksul.
- 197 Sama seisukoht esitatakse sõnaselgelt vaidlustatud kohtuotsuse punktides 203 ja 204, kus Esimese Astme Kohus rõhutas, et eri kooskõlastatud tegevused ja eri kokkulepped moodustavad regulaarsete kohtumiste, taotlushindade ja kvootide määramise süsteemi, sest neil on üks ja sama eesmärk, ning rõhutas, et need skeemid moodustavad asjaomaste ettevõtjate algatuste kogumi, millel on üksainus majanduslik eesmärk, nimelt moonutada hindade normaalset kujunemist polüpropüleeniturul. Seega rõhutas Esimese Astme Kohus, et oleks kunstlik jagada selline ühe eesmärgiga pidev tegevus eraldi rikkumisteks, ning leidis, et Anic osales skeemide lahutamatus tervikus, mille näol oli tegemist üheainsa rikkumisega, mis on järk-järgult väljendunud nii kokkulepete kui ka kooskõlastatud tegevusena.
- 198 Neist vaidlustatud kohtuotsuse punktidest nähtub, et käesoleval juhul tuleb Anicit nagu teisigi asjaga seotud ettevõtjaid lugeda üheainsa rikkumise kaastäideviijaks, kusjuures see üksainus rikkumine avaldus mitmes eri rikkumises, mis kuulusid skeemide lahutamatusse tervikusse, mitte mitme eri käitumise täideviijaks, mida tuleks käsitleda eraldi.
- 199 Seevastu taganes Esimese Astme Kohus sellest tõlgendusest muudes vaidlustatud otsuse punktides, eriti resolutiivosa punkti 1 teises ja kolmandas taandes, kus ta tühistas polüpropüleeniootsuse artikli 2 selles osas, milles tuvastati, et Anic osales pärast 1982. aasta keskpaika polüpropüleenitootjate regulaarsete kohtumiste süsteemis, hinnaalgatustes ja igakuise läbimüügi piiramises varasema perioodi alusel ning et ta osales hinnaalgatuste elluviimise soodustamiseks mõeldud meetmetes.
- 200 Tegelikult nähtub valitud sõnastusest, et polüpropüleeniootsus tühistati selles osas, kuivõrd seal seati Anicile vastutus teatava tegevuse eest, põhjendusel, et komisjon ei tõendanud Anici osalemist neis tegevustes.
- 201 Seda analüüsi kinnitab mitu vaidlustatud kohtuotsuse punkti. Olles punktis 95 nentinud, et Anici korrapärane osalemine polüpropüleenitootjate kohtumistel on tõendatud ainult 1982. aasta keskpaigani, järeldas Esimese Astme Kohus sellest punktides 100 ja 115, et komisjon ei ole piisavalt tõendanud, et Anic oleks pärast 1982. aasta keskpaika osalenud kohtumiste süsteemis ja vastavates hinnaalgatustes. Samuti leidis Esimese Astme Kohus punktides 122–127, et Anici osalemine kliendihaldussüsteemis ja muudes hinnaalgatuste elluviimise soodustamiseks mõeldud meetmetes ei ole küllaldaselt tõendatud, sest komisjon ei ole näidanud, et Anic oleks osalenud neil kohtumistel, kus see meetmekogum vastu võeti.
- 202 Seega tuleb nentida, et vaidlustatud kohtuotsuses on tõepoolest vasturääkivus. Ühest küljest nentis Esimese Astme Kohus, et Anic osales koos teiste ettevõtjatega 1982. aasta oktoobri lõpuni ühesainsas rikkumises, mis seisnes regulaarsete kohtumiste,

taotlushindade ja kvootide määramise süsteemis, millel oli üksainus majanduslik eesmärk, nimelt moonutada hindade normaalset kujunemist polüpropüleeniturul. Teisest küljest välistas ta, et Anic võiks kas osa või terve perioodi vältel, mil ta selles rikkumises osales, olla vastutav mitme tegevuse eest, mis olid ometi selle üheainsa rikkumise konkreetsed ilmingud, põhjendades seda sellega, et ei ole tõendatud, et Anic oleks neis tegevustes osalenud või et ta oleks osa võtnud kohtumistest, kus nende rakendamise üle otsustati, uurimata, kas tema vastutus nende konkreetsete tegevuste eest ei võiks tuleneda tema osalemisest rikkumises kui tervikus.

- 203 Kolmandaks tuleb meenutada, et käesoleva otsuse punktides 81–90 nähtub, et ettevõtja, kes on osalenud ühesainsas ja keerulises rikkumises (nagu käesoleval juhul) endale omase tegevusega, mis kuulub konkurentsivastase eesmärgiga kokkuleppe või kooskõlastatud tegevuse mõiste alla asutamislepingu artikli 85 lõike 1 tähenduses ning mille eesmärk oli rikkumise kui terviku elluviimisele kaasa aidata, võib kogu selle perioodi osas, millal ta nimetatud rikkumises osales, olla vastutav ka selle tegevuse eest, mida teised ettevõtjad sama rikkumise raames ellu viisid. Sellise juhuga on tegemist siis, kui on tõendatud, et asjaomane ettevõtja oli teiste osalejate rikkumistest teadlik või kui tal oli põhjust seda eeldada ning ta oli valmis sellega riskima. Selline tõlgendus ei ole vastuolus põhimõttega, mille kohaselt vastutus selliste rikkumiste eest on isiklik ega põhjusta seda, et ettevõtjate vastu esitatud tõendid jäetakse eraldi analüüsimata, mis oleks vastuolus tõendamiseeskirjadega, või rikutakse asjasse segatud ettevõtjate kaitseõigust.
- 204 Järelikult ei riku polüpropüleeninotsus Euroopa Kohtu tõlgenduses asutamislepingu artikli 85 lõiget 1, selle sätte rikkumise eest tekkiva vastutuse isiklikkuse põhimõtet, tõendamiseeskirju ega kaitseõigust.
- 205 Neljandaks tuleb vastupidi sellele, mida otsustas Esimese Astme Kohus vaidlustatud otsuse resolutiivosa punkti 1 teises ja kolmandas taandes ning põhjendustes, mida on nimetatud käesoleva kohtuotsuse punktis 201, jääda arvamusele, et komisjon on küllaldaselt tõendanud, et Anic osales pärast 1982. aasta keskpaika polüpropüleenitootjate regulaarsete kohtumiste süsteemis, hinnaalgatustes ja igakuise läbimüügi piiramises varasema perioodi alusel ning kogu oma rikkumises osalemise aja jooksul hinnaalgatuste elluviimise soodustamiseks mõeldud meetmetes.
- 206 Ühelt pool, mis puutub osalemisse kõnealustes rikkumise elementides pärast 1982. aasta keskpaika, on vaidlustatud kohtuotsuse punktis 176 Esimese Astme Kohtu tuvastatud asjaolu, et Anic osales 1982. aasta oktoobris läbirääkimistes kvootide määramise üle ning kavatses seega aidata kaasa rikkumise kui terviku elluviimisele, oma iseloomult selline, et see seab talle vastutuse teiste ettevõtjate kavandatud või ellu viidud tegevuste eest, mis kuuluvad selle rikkumise elementide hulka. Anic oli tegelikult tollal, kui ta osales mitmete aastate vältel polüpropüleenitootjate regulaarsetel kohtumistel, kõigist neist elementidest täiesti teadlik ja pidi kindlasti eeldama, et need jätkuvad ka pärast 1982. aasta keskpaika.
- 207 Teiseks, mis puutub hinnaalgatuste elluviimise soodustamiseks mõeldud meetmetesse, piisab, kui nentida, et kõik polüpropüleeninotsuse punktis 27 mainitud eri tegutsemisviisid, mida Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 116–127 uuris, on hinnaalgatusi täiendavad meetmed, sest nendega tahetakse luua polüpropüleenitootjate määratud sihthindade saavutamiseks soodsaid tingimusi. Tuleb märkida, et Anicil, kes osales nimetatud hinnaalgatustes mitu aastat, oli põhjust eeldada, et osalevad ettevõtjad püüavad suurendada nende algatuste edu eri mehhanismide abil, ning ta oli selleks võimaluseks valmis. Kuigi ei ole tõendatud, et Anic osales otseselt nende meetmete

vastuvõtmises või elluviimises, ei ole ta seepärast vähem vastutav tegeliku tegevuse eest, mida neil asjaoludel viisid ellu teised ettevõtjad üheainsa rikkumise raames, kus ta osales ja millele ta kaasa aitas.

- 208 Sellest järeldeb, et komisjoni väited on põhjendatud ning et vaidlustatud kohtuotsuse resolutiivosa teine ja kolmas taane tuleb tühistada.
- 209 EÜ Kohtu põhikirja artikli 54 esimese lõigus on sätestatud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud, tühistab Euroopa Kohus Esimese Astme Kohtu otsuse. Ta võib ise teha asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium lubab, või suunata asja tagasi Esimese Astme Kohtusse otsustamiseks.
- 210 Et käesolevas asjas menetlusstaadium seda lubab, tuleb Euroopa Kohtul teha asja suhtes lõplik otsus.

Tühistamishagi põhiküsimus

Polüpropüleenotsuse väidetav õigustühisus

- 211 Selles kontekstis tuleb esmalt kontrollida, kas Euroopa Kohus peab, nagu Anic väidab, omal algatusel uurima küsimust, kas polüpropüleenotsus on õigustühine.
- 212 Kohustus tõstatada omal algatusel avalikul huvil põhinevaid küsimusi, mis puudutavad polüpropüleenotsuse vastuvõtmise menetluse õiguspärasust, saab tekkida ainult kohtule esitatud faktiliste asjaolude alusel.
- 213 Käesoleval juhul ei ole kohtule esitatud ühtegi dokumenti, mis annaks põhjust oletada, et polüpropüleenotsus on õigustühine, seega ei ole Euroopa Kohtul alust selle küsimusega omal algatusel tegeleda.

Polüpropüleenotsuse tühistamiseks esitatud väited

- 214 Teiseks nähtub eelnevast, et komisjon leidis õigustatult, et Anic osales 1978. aasta lõpust või 1979. aasta algusest 1982. aasta oktoobri lõpuni kokkuleppes ja kooskõlastatud tegevuses, mis seisnes polüpropüleenitootjate regulaarsete kohtumiste, hinnaalgatuste, hinnaalgatuste elluviimise soodustamiseks mõeldud meetmete, taotluslike tonnaažide ja kvootide süsteemides.
- 215 Seega tuleb Anici poolt polüpropüleenotsuse vastu esitatud hagi rahuldamata jätta, välja arvatud vaidlustatud kohtuotsuse resolutiivosa punkti 1 esimeses taandes sätestatud osas, mida käesoleva apellatsioonmenetluse käigus ei ole vaidlustatud.

Trahvisumma

- 216 Kolmandaks, mis puutub trahvisummasse, mille Esimese Astme Kohus vähendas 750 000 eküült 450 000 eküüle ehk 40% võrra, väidab komisjon, et teistest polüpropüleenotsust puudutavates kohtuasjades tehtud otsustest (24. oktoobri 1991. aasta otsus kohtuasjas T-2/89: Petrofina vs. komisjon, EKL 1991, lk II-1087, ja 17. detsembri 1991. aasta otsus

kohtuasjas T-4/89: BASF vs. komisjon, EKL 1991, lk II-1523) nähtub, et trahvisumma vähendamisel kohaldas Esimese Astme Kohus proportsionaalsuse põhimõtet, võttes arvesse rikkumise keskmist kestust, mida kohandatakse vastavalt raskusastmele. Anici puhul määrati polüpropüleeniootsuses rikkumise kestuseks 62 kuud erinevalt vaidlustatud kohtuotsuse 46 kuust, millega oleks pidanud trahvi vähendada ainult 25% võrra. Seega tuleb tühistada vaidlustatud otsuse resolutiivosa punkti 1 teise ja kolmanda taandega seotud 15% suurune vähendamine, sest tühistada tuleb ka nende taanete sisu. Selles osas jääb üles küsimus trahvisumma määramisest rikkumises osalemise põhjal, sest komisjon võttis ettevõtjate suuremat või väiksemat vastutust juba arvesse, määrates neljale konkurentsivastase skeemi eest kõige rohkem vastutavale ettevõtjale kõige suuremad trahvid.

- 217 Anic märgib, et kui Esimese Astme Kohus oli nii tema rikkumises osalemise kestuse kui ka raskusastme ümber hinnanud, leidis ta, et trahv ei ole tema tegeliku vastutusega proportsionaalne, ja seega vähendas selle määra. Enamikus liikmesriikide õigussüsteemides võetakse arvesse rolli, mida iga osaleja rikkumises mängib, vähemalt selleks, et määrata kindlaks mõistetava karistuse raskusaste. Rikkumise kestuse kriteerium ei ole olulisem kui raskusaste ning viimast tuleks hinnata vastavalt iga ettevõtja tegevusele, mitte üksnes rikkumisele kui niisugusele.
- 218 Selles osas tuleb kõigepealt rõhutada, et vaidlustatud otsuse osalise tühistamise tõttu ja määruse nr 17 artikli 17 kohaselt on Euroopa Kohtul EÜ asutamislepingu artikli 172 (nüüd EÜ artikkel 229) tähenduses täielik pädevus.
- 219 Selles kontekstis tuleb ühineda Esimese Astme Kohtu hinnangutega polüpropüleeniootsuse adressaadist ettevõtjatele mõistetud trahvide üldise taseme kohta ja kriteeriumide kohta, mida järgiti igale ettevõtjale mõistetud trahvide kaalumisel, nagu need selguvad vaidlustatud kohtuotsusest.
- 220 Anicile mõistetud trahvi vähendamine Esimese Astme Kohtu poolt on õigustatud niivõrd, kui niivõrd see on seotud rikkumise lühema kestusega, mille kohta Esimese Astme Kohus leidis, et selleks on tõendatult periood 1978. aasta lõpust või 1979. aasta algusest kuni 1982. aasta oktoobri lõpuni, mitte umbes 1977. aasta novembri algusest kuni 1982. aasta lõpuni või 1983. aasta alguseni, nagu nähtus polüpropüleeniootsusest.
- 221 See-eest otsustas Esimese Astme Kohus vähendada trahvi ekslikel eeldustel niivõrd, kui niivõrd see on seotud Anici osalemisega polüpropüleenitootjate regulaarsete kohtumiste süsteemis, hinnaalgatustes ja igakuise läbimüügi piiramises varasema perioodi alusel 1982. aasta keskpaigast 1982. aasta oktoobrini, ning niivõrd, kui niivõrd see on seotud tema osalemisega hinnaalgatuste elluviimise soodustamiseks mõeldud meetmetes kogu tema rikkumises osalemise aja jooksul, mille kohta Esimese Astme Kohus arvas ekslikult, et need ei ole tõendatud.
- 222 Võttes siiski arvesse, et Anici osalemine neis rikkumise elementides oli kõrvalise tähtsusega, tuleb Euroopa Kohtul täie pädevusega otsustades kinnitada Esimese Astme Kohtu otsust trahvisumma vähendamise kohta.
- 223 Vastavalt nõukogu 17. juuni 1997. aasta määruse (EÜ) nr 1103/97 (teatavate euro kasutuselevõtuga seotud sätete kohta (EÜT 1997, L 162, lk 1; ELT eriväljaanne 10/001, lk 81)) artikli 2 lõikele 1 asendatakse õigusaktides iga viide asutamislepingu artiklis 109g (nüüd EÜ artikkel 118) nimetatud ja nõukogu 22. detsembri 1994. aasta määruses

(EÜ) nr 3320/94 (pärast Euroopa Liidu lepingu jõustumist eküü määratlust käsitlevate olemasolevate ühenduse õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 1994, L 350, lk 27)) määratletud eküüle viitega eurole ümberarvestuskursi alusel, mille kohaselt üks euro võrdub ühe eküüga. Eeldatakse, et õigusaktides sisalduvad viited ilma sellise määratluseta eküüle on viited asutamislepingu artiklis 109g nimetatud ja määruses (EÜ) nr 3320/94 määratletud eküüle, kusjuures selline eeldus on poolte tahet arvesse võttes vaidlustatav.

- 224 Käesoleval juhul väljendas komisjon polüpropüleeniootsuses – nagu ka Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuses – Anicile mõistetud trahvisummat eküüdes ja Itaalia liirides, kasutades otsuse vastuvõtmise kuupäeval kehtinud vahetuskurssi, mille kohaselt 1 471.59 Itaalia liiri võrdub ühe eküüga (vt EÜT 1986, C 95, lk 1). Sellest järeldub, et komisjon kavatses märkida eküüdes väljendatud trahvisumma lõpliku väärtuse liikmesriigi omavääringus. Neil asjaoludel tuleb teha erand määruse nr 1103/97 artiklis 2 sätestatud eeldusest ja määrata trahvisumma Itaalia liirides, vähendades polüpropüleeniootsuse artiklis 3 antud summat 40% võrra ja kinnitades vaidlustatud kohtuotsuse resolutiivosa punktis 2 Esimese Astme Kohtu märgitud summat.

Kohtukulud

- 225 Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt, mis on artikli 118 alusel kohaldatav apellatsioonimenetluse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 226 Et Anici hagi polüpropüleeniootsuse vastu on osaliselt rahuldatud, tuleb otsustada, et Esimese Astme Kohtu menetlusega seotud kohtukulud jäetakse poolte endi kanda. Seega tuleb vaidlustatud kohtuotsuse resolutiivosa punkt 4 jõusse jätta.
- 227 Et Anic on kohtuvaidluse apellatsioonimenetluse raames kaotanud, tuleb käesoleva menetluse kulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS (kuues koda)

otsustab:

1. Tühistada Esimese Astme Kohtu 17. detsembri 1991. aasta otsuse kohtuasjas T-6/89: Enichem Anic vs. komisjon resolutiivosa punkti 1 teine ja kolmas taane.

2. Jätta Anici hagi komisjoni 23. aprilli 1986. aasta otsuse 86/398/EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohaldamise menetluse kohta (IV/31.149 – polüpropüleen) vastu rahuldamata, välja arvatud eelnimetatud kohtuotsuse resolutiivosa punkti 1 esimesest taandest tulenevas osas.

3. Määrata otsuse 86/398/EMÜ artiklis 3 Anic Partecipazioni SpA-le (varasem Anic SpA, nüüd Enichem Anic SpA) mõistetud trahvi summaks 662 215 500 Itaalia liiri.

4. Jätta Anic Partecipazioni SpA (varasem Anic SpA, nüüd Enichem Anic SpA) vastuapellatsioon rahuldamata.

5. Jätta Esimese Astme Kohtu menetlusega seotud kohtukulud poolte enda kanda.

6. Mõista käesoleva menetluse kulud välja Anic Partecipazioni SpA-lt (varasem Anic SpA, nüüd Enichem Anic SpA).

Kapteyn

Hirsch

Mancini

Murray

Ragnemalm

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 8. juulil 1999. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

Kuuenda koja esimees

R. Grass

P. J. G. Kapteyn